
V
B
C.K. BIBLIOTHECA
UNIV. R. JAGELL.
CRACOVIENSIS

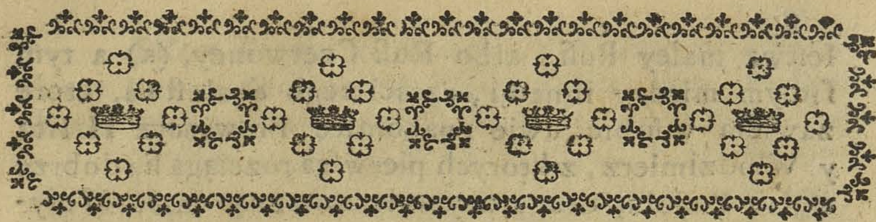

V
B J
C
17975

WYWOD POPRZEDZAIĄCY
PRAW
KORONY WĘGIERSKIEY
Do RUSI CZERWONEY Y DO PODOLA,
TAK IAKO
KORONY CZESKIEY
DO XIĘSTW
OSWIECIMSKIEGO Y ZATORSKIEGO.

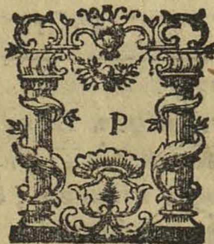

w *WIEDNIU*
U IANA TOMASZA DE TRATTERN
DRUKARZA Y BIBLIOPOLI DWORU.

MDCCLXXII.

WYWOD POPRZEDZAIĄCY
PRAW
KORONY WĘGIERSKIEY
Do RUSI CZERWONEY y PODOLA,
TAK JAKO
KORONY CZESKIEY
Do XIĘSTW
OSWIECIMSKIEGO y ZATORSKIEGO.

Podług świadectwa Historykow iedenastego i dwunastego wieku, naygodnieyszych wiary, tak Polskich, iako Węgierskich, tudzież wielu innych dokumentow autentycznych, Krolowie Węgierscy byli possessorami na ow czas, i nawet dawniey ieszcze, mocą praw naysprawiedliwszych, Kro-

leſtwa małey Ruſi, albo Ruſi Czerwoney, (a) a tym ſamym między innemi, części tego Krolestwa, ktore zawiera w ſobie dwie znakomite Prowincye Halicz y Włodzimierz, z ktorych pierwſza rozciąga ſię dobrze wgłąb Podola, druga zaymuie znaczną część Wołynia, także żiemię Przemyſką, i inne znaczne przynależytości.

Przytaczamy tu naprzod ſłowa Alexandra Guagnina, ktory w ſwoiey Chorografii Polſkiey, tak o tym piſze: „Prowincya Galicz albo Halicz, ieſt częścią "Ruſi, ktora graniczy z Węgrami i z Siedmigrodem; "kiedy Ruś zoſtała rozebrana, Prowincye Halicz i "Włodzimierz (ktore od Miaſt ſwoich ſtołecz-"nych wzięły to imię) doſtały ſię Koronie Wę-"gierſkiey „. (b) Miechowita w zbiorze Piſtoryuſza "podobnie mowi: że Prowincya Halicz, albo Galicz, "była ſtarożytnie pod poſłuſzeńſtwem Xiążąt Ru-"ſkich, y że ci przyſtawſzy do rożnych partyi, iedni "ſię udali pod protekcyą Węgrow, drudzy pod pro-"tekcyą Polakow. (c)

Piſarz

(a) *Regnum Ruſſiæ.*

(b) *Halicia, ſeu Galicia eſt pars Ruſſiæ contigua Hungariæ & Tranſilvaniæ, qua in plures partes diviſa, Hungaris duæ potiſſimum ceſſerunt, Halicienſis nimirum, & Vladomirienſis; utraque ab oppido nomen accepit.*

(c) *Parebat Halicia, ſeu Galicia Ducibus Ruſſiæ, qui in partes plures diuiſi, alii Hungarorum, Polonorum alii auxilia ſequebantur.*

Pisarz Kronik Hildesheimskich świadczy pod rokiem 1131. „że Henryk Xiąże Ruski, syn Stefana Krola Węgierskiego, zginął na łowach od dzika. (d)

Wyprawa na Ruś S. Władysława, Krola Węgierskiego w Roku 1084. wszystkim iest dobrze wiadoma. Turocz powiada o niey w tych słowach: „Potym Krol „wkroczył z woyskiem na Ruś, ktorey obywatele „namowili Hunnow do wtargnienia do Węgier: Ru„sacy widząc się mocno ściśnionemi, udali się do ła„skawości Krola, ktory im darował winę, po otrzy„maney obietnicy, że mu będą wiernemi na po„tym. (e)

Historyk Miechowita czyni także wzmiankę o iednym Xiążęciu Halickim, synu naturalnym Krola Kolomana, następcy S. Władysława. (f)

Kroniki, wydane przez Akademią Petersburską, potwierdzaią na wielu mieyscach to starożytne prawo Korony Węgierskiey.

Widzieć w nich pod R. 1209 „że Węgrzy odebrawszy

(d) *Heinricus (Hungaris Emericus) Stephani Regis filius, Dux Ruizorum (Russorum) in venatione ab apro discissus periit flebiliter mortuus.*

(e) *Post hæc Rex gloriosissimus invasit Russiam, eo quod Hunni per consilium eorum Hungariam intraverant, cumque vidissent se Rutheni male coarctari, rogauerunt Regis clementiam, & promiserunt Regi fidelitatem in omnibus, quos Rex piissimus gratanter accepit.*

(f) *Lib. III. Cap.* 15.

„wſzy Xięſtwo Halickie Włodzimierzowi Igorewi-
„czowi, oddali ie Romanowi Igorewiczowi, bratu
„Wołodymira. (g)

Pod rokiem 1212. „ że Haliczanie, nie kontenci
„z panowania Romana Igorewicza, ſkarżyli ſię nań
„ſekretnie przed Węgrami, a poſpołu z niemi, Xią-
„żęcia tego z bratem i całą familią na śmierć zelży-
„wą ſkazali. (h)

Pod rokiem 1213. „ że Krol Węgierſki oddał Kro-
„leſtwo Halickie ſynowi ſwoiemu. (i)

Pod rokiem 1218. „ że Węgrowie wygnawſzy
„Mściſława wnuka Romana, oddali rządy pańſtwa
„ſynowi ſwego Krola. (k)

Pod rokiem 1228. „ że Mściſław był wprawdzie
„przywrocony, lecz pod wyraźnym obowiązkiem, iż
uzna

(g) *Hoc eodem anno Ungari ejecto ex Halicia Duce Vladimero Igorevicio, Romanum Igorevicium fratrem eius Ducem conſtituerunt.*

(h) *Halicienſes Dominatione Romani Igorevicii non contenti, informatis clam de Tyrannide ejus Hungaris, & ſecum adductis, tam Ducem, quam fratrem ejus, una cum familia ſuſpendio ſuſtulerunt.*

(i) *Rex Hungariæ filium ſuum in Halicia Regem conſtituit.*

(k) *Eodem anno Ungari ex Halicia ejiciunt Mſtislaum Mſtislavicium Nepotem Romani, & filium Regis iterum conſtituunt.*

„uzna naywyżſzą zwierzchność Krolow Węgier-
„ſkich. (l)

Okoliczność, ktorą Hiſtoryk Keza przywodzi, pod czas koronacyi Beli IV. Krola Węgierſkiego, daie przykład i dowod oczewiſty tey naywyżſzey zwierzchności: „że Xiąże Halicki prowadził na niey konia „krolewſkiego, na znak ſwego hołdownictwa. (m) „Nadto widzieć ieſzcze w Bonfinim: „że po śmier-
„ci Krolow Węgerſkich, Ruſacy, na oświadczenie ża-
„łoby, brody ſobie golili. (n)

Liſt Andrzeia II. Krola Węgierſkiego, do Papieża Innocencyuſza III. ktory ſię znayduie w kronikach kościelnych Raynalda roku 1214. (obacz na końcu Dokumenta dowodowe Num. 1.) potwierdza świadectwo kronik Ruſkich, cytowanych wyżey; między innemi zawiera w ſobie: „Niechay tedy wie Swiątobliwość Waſza, że Stany i Lud Halicki, poddany naſzemu panowaniu, proſili Nas o to, abyśmy im dali za Krola, ſyna naſzego Kolomana. (o)

Iakoż

(l) *Mſtislaus Mſtislavicius reſtitutus quidem fuit in Provinciam, ſed Regibus Hungariæ clientelari Jure obnoxius manſit.*

(m) *In qua Dux Haliciæ vaſallitio obſequio equum regium ſumma reverentia ducebat.*

(n) *Ruſſi defunctos Reges Hungariæ raſa barba lugebant.*

(o) *Noverit igitur Sanctitas Veſtra, quod Haliciæ Principes & Populus* Noſtræ ditioni ſubjecti *humiliter a nobis poſtularunt, ut filium noſtrum Colomanum ipſis in*

Regem

Iakož w rzeczy ſamey, Koloman był namaſzczony i koronowany Krolem Halickim od Arcybiſkupa Strygońſkiego, iako to obſzerniey widzieć można w liście niżey (Nro. II.) położonym, ktory Papież Honoryuſz III, odpiſał Krolowi Andrzeiowi, i ktory ſię znayduie w Raynaldzie pod r. 1222.

Do wſpomnionych wyżey dowodow należy nakoniec to przydać, dla pokazania iawnego praw, ktore Korona Węgierſka miała zdawna do rzeczonych Prowincyi; że na wielu pieczęciach i dokumentach ſtarożytnych Krolow Węgerſkich, ktorych oryginały znayduią ſię wrożnych Archiwach, Krolowie biorą zawſze tytuły, herby Halicza i Włodzimierza, mianowicie zaś Krolowie:

Bela III. r. 1190. w Lucyuſzu (p)
Andrzey II. 1211. 1221, 1222.
Bela IV. 1243. 1257. 1269.
Władyſław IV. 1272. 1277. 1280.
Andrzey III. 1297. 1298.
Karol Robert 1304.

Nakoniec Ludwik I. 1353. ieſzcze przed ſwoim wynieſieniem na Tron Polſki.

Względem oſtatniego z tych Krolow, Kronika Turo-

Regem præficeremus, in unitate & obedientia ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ perſeveraturis in poſterum, ſalvo tamen eo, quod fas illis ſit, alias á ritu proprio non recedere.

(p) *Lib. 3. Cap. 12.*

Turocza (q) zawiera dwa punkta przypisane ręką Jana, Archidyakona Kikulewſkiego, iego Sekretarza i Kapelana, godne abyśmy ie tu położyli. Pierwſzy z tych punktow tak opiewa: „ Potym Krol na czele „ woyſka, złożonego częścią z ludzi narodowych, „ częścią z Cudzoziemcow, uderzył na Litwinow; „ ktorzy napadali na kraie Chrześciańſkie, à miano- „ wicie *na iego Krolestwo Ruſkie;* zplondrował Litwę, „ wziął ſamego ich Xiążęcia, y nie pierwey go wypu- „ ścił, aż po uczynioney obietnicy poſłuſzeńſtwa y „ wierności. (r)

W drugim punkcie to ſię zamyka: „ Potym Krol „ wyprawił ſię po dwakroć na woynę, dla obrony „ Krołeſtwa Ruſkiego, *poddanego Koronie Węgierſkiey* „ przeciwko naiazdom Litwinow, po ktorych zbiciu, „ naznaczył Piotra Banuſa, Emeryka Biſkupa w „ Agram, Jerzego Zudara z bracią iego, po nich Eme- „ ryka Bebecka, à na koniec Jana de Capol, *ſwoich* „ *Staroſtow y Woiewodow, w tym Kroleſtwie Ruſkim,* ktorzy

B ie

(q) *Part: 3. Cap: 29. 30.*

(r) *Cæterum contra Lituanos Chriſtianis & maxime Regno* ſuo Ruſſiæ *inſultantes, perſonaliter cum exercitu copioſo & militia ſua propria, nec non aliis nationibus ad eum confluentibus, proficiſcens, terris ipſorum, ſeu Tenutis, in magna parte devaſtatis, Duce eorum capto, ſed in continenti ſibi promiſſionem de fidelitate & obedientia faciente liberato, feliciter ad Hungariam eſt reverſus.*

ie imieniem Korony i Krola Węgierſkiego ſprawowali mądrze i bronili go walecznie. (s)

Mocą tranzakcyi; uczynioney miedzy Kazimierzem III. Krolem Polſkim, i Karolem Robertem Krolem Węgierſkim, Ludwik Syn Karola, był naznaczony naſtępcą Korony Polſkiey, ieśliby Kazimierz wuy iego umarł, nie zoſtawiwſzy potomſtwa płci męſkiey.

Ludwik zoſtawſzy Krolem Węgierſkim, uſtąpił ze ſwoiey ſtrony pomienionemu Kazimierzowi w R. 1352. Kroleſtwa Ruſkiego (t) aktem partykularnym, z tym iednak warunkiem, że ieśliby ſię urodził ſyn Kazimierzowi, tedy to Kroleſtwo ma ſię wrocić do Korony Węgierſkiey, za ſummę 100,000. złotych Węgierſkich: co gdyby Kazimierz umarł bez męſkiego potomſtwa, Ruś znowu wrocić ſię ma do Korony Węgierſkiey, à ra-

---

(s) *Poſtea bina vice cum valida gente ſua etiam extranea, ad Regnum Ruſſiæ* Sacræ Coronæ Hungaricæ ſubjectum *pro defenſione ejusdem Regni contra Lituanos eſt profectus, & fugatis hoſtibus, ac fretus victoria, potentes viros Petrum Banum primo, nec non Venerabilem in Chriſto Patrem Dominum Emericum Epiſcopum Agrienſem, ac Georgium Zudar, conſequenter fratres ejus, & poſt hæc Emericum Bebeck, & poſt eum Joannem de Capol* ad regendum ipſum Regnum Vaivodas ſeu Capitaneos præfecit, *qui Regnum prædictum bene & laudabiliter defenſantes* ſub titulo Sacræ Coronæ & regimine ejusdem Domini Regis *conſervaverunt.*

(t) *Regnum Ruſſiæ.*

à razem Korona Polſka doſtać ſię ma Ludwikowi, ſtoſu. iąc ſię do traktatu uczynionego z oycem iego.

Znayduie ſię wypis tego aktu w Sommersbergu, (u) ktory go wybrał ze zbioru Dyplomatow Polſkich w rękopiśmie (obacz go na końcu pod liczbą Nro. III.)

Ta konwencya była nie raz cytowana od Polakow, à nawet ieſzcze w R. 1673. iako to niżey da ſię widzieć.

Po śmierci Kazimierza, zaſzłey w R. 1370. ktory nie zoſtawił męſkiego potomſtwa, Kroleſtwo Ruſkie wrociło ſię do Korony Węgierſkiey, według warunku wyżey wſpomnioney tranzakcyi, i było do niey reinkorporowane przez Ludwika, kiedy on wſtąpił na Tron Polſki.

Wiadomo ieſt w reſzcie, że po śmierci Ludwika I. zaſzłey w R. 1382. Jadwiga druga iego corka, małżonka Władyſława Jagiełły, dziedziczka Korony Polſkiey, użyła do ſwych zamyſłow kłotni, ktore ſię na ow czas wszczęły w Węgrzech, dla przywłaſzczenia ſobie mocą oręża, Ruſi y Wołynia. Wſzyſcy hiſtorycy Polſcy na to ſię zgadzaią.

Wywod świeżo wydany praw Korony Węgierſkiey do tych Prowincyi, doſtatecznie pokazuie, iako ta uzurpacya była nie ſprawiedliwa: objaśnienia naſtępuiące ukażą nowe tego dowody.

To prawda, że Jadwiga, rownie iako Marya ſioſtra iey ſtarſza, była dziedziczką prawną i naturalną Ludwika. Obowiązki przyięte od ſtanow Węgierſkich

(u) *Script. Rer. Siles. Tom. 2. in Mantiſſa Diplomat. pag. 81.*

ſkich od koronacyi Krola I, potwierdzaią iaśnie to prawo, ktorego te ſą właściwe wyrazy: „ Przez wzgląd „ na dobro i pożytek Kroleſtwa, daiemy Koronę „ Węgierſką Karolowi i *iego potomkom*, według po„ rządku ſukceſſyi uſtanowionego, i chcemy ich u„ znać na wieki naſzemi panami naturalnemi. (w)

Nie można o tym naymnieyſzey mieć wątpliwości, aby ten wyraz, i *iego potomſtwu*, nie miał ſię tu rozciągać rownie na oboią płeć, ſtoſuiąc ſię do ſtarożytnych praw i zwyczaiow Korony Węgierſkiey. Dla tey to przyczyny Marya wſtąpiła po ſwoim oycu na Tron Węgierſki, iako ſtarſza corka, i rownie po śmierci Ludwika I. Dalmatowie wykonali przyſięgę wierności, nietylko Krolowey Elżbiecie, wdowie Ludwika, ale też i dwom iego corkom, Maryi i Jadwidze. Obacz tego dokument *w Hiſtoryi Dalmackiey* Lucyuſza (x)

Z tym wſzyſtkim Jadwiga, mimo uſtanowienie ſukceſſyi żeńſkiey, nie miała żadnego prawa, wydzierać *R*uſi y Wołynia Koronie Węgierſkiey, iako to uczyniła w *R*. 1390, za życia ieſzcze Maryi ſtarſzey ſioſtry, ktorą wola oycowſka i prawo ſtarſzeńſtwa, zawſze

---

(w) *Nos igitur ejusdem regni bonum ſtatum & commodum ex animo intendentes, diligenti collatione præhabita, Dominum noſtrum Karolum ac* poſteritatem *ejus, prout regalis ſucceſſio exigit, in Regem Hungariæ ac naturalem Dominum perpetuum ſuſcipimus.*

[x] *Hiſtoria Dalmatica p. 251.*

wſze w Węgrzech moc maiące, wzywały z preferencyą do tey korony.

Nie miała rownie Jadwiga prawa w *R.* 1392. po śmierci Maryi ſioſtry ſwoiey, ponieważ Zygmunt małżonek Maryi, był naznaczony od Ludwika I. dziedzicem Korony Węgierſkiey, co mu przyznały wſzyſtkie ſtany kroleſtwa, i ſama Jadwiga w konwencyi *R.* 1394. ktorą Zygmunt uſtąpił Władyſławiwi Jagielle, małżonkowi Jadwigi, praw ſwoich do Korony Polſkiey, będąc iey deklarowany rownie dziedzicem, za zgodą ſwego teścia i panow Polſkich.

Mimo te rozporządzenia, i własne ſwoie obowiązki, Krolowa Jadwiga nie przeſtała uznawać ſię za iedyną dziedziczkę Koron oycowſkich: i na tey to niesprawiedliwey pretenſyi, wſpierała uzurpacyą *Ruſi* i Wołynia, tudzież wiele innych: widzieć ślady tey pretenſyi w akcie wierności i hołdu, ktory Wład Woiewoda Beſſarabii uczynił Krolowey Jadwidze, i iey małżonkowi, [y] *Słowa* tego aktu ſą: „ Ponieważ nam „ wiadomo, że mocą dyſpozycyi uczynionych przez „ Ludwika I. i Stany Węgierſkie, Kroleſtwo Węgier- „ ſkie ſpadło na Jadwigę Krolowę Polſką, iedyną dzie- „ dziczkę oyca ſwego, à przez nią na Władyſława „ Krola Polſkiego, iey małżonka, czyniemy zatym „ ſubmiſſyą naſzey oſoby, i kraiow naſzych, pomie- nio-

(y) *Cod. Dipl. Poloniæ Tom. 1. Part. 2. pag. 623.*

„ nioney Krolowey Jadwidze, Krolowi Władysławowi i
„ Krolestwu Polskiemu i Węgierskiemu. (z)

Z tego cośmy wyżey mowili, pokazuie się dostatecznie błąd, ktory nakłonił do takiego postępku Woiewodę Bessarabii, i iako go w tey mierze omamiono.

Z tym wszystkim, to rzecz pewna, Marya iako Krolowa Węgierska, utrzymywała prawa zwierzchności na Rusi Czerwoney, i że w czynnościach swoich dawała ich dowody. Przykład zdarzony w R. 1385. dowodzi tego oczewiście. Idzie tu o wiele rożnych dzierżaw, ktore ona darowała Janowi de Pallugya, i braciom iego, leżące w Powiecie Przemyskim, ktory Powiat, mowi ona w akcie tey donacyi (obacz Nro. IV.) iest częścią *iey Krolestwa Ruskiego*; i razem roskazuie Emerykowi Bebeckowi, *namieśnikowi swemu w całey rozległości Krolestwa Ruskiego*, aby dał intromissyą do tych dzierżaw

(z) *Et quia pridem Regnum Hungariae ad memoratam Dominam Hedvigem Reginam Poloniae & heredem dicti Regni Hungariae unicam & superstitem & consequenter ad praefatum Dominum Vladislaum Regem Poloniae conthoralem ipsius jure haereditario esse comperimus devolutum, prout hoc ipsum in literis dicti Ludovici Regis & regnicolarum Hungariae & Poloniae regnorum praedictorum super eo confectis intelleximus fuisse & esse conditionatum, sicque etiam nos & Dominia nostra dictis Dominis Vladislao Regi Poloniae & Hedwigi Reginae & regnis eorum Poloniae & Hungariae in Subditos obligamus.*

żaw pomienionym braciom Pallugya, co było wykonano tegoż samego roku. [obacz Nro. V.] Taż Krolowa Marya używała bez przerwania tytułow Krolowey Halickiey i Włodzimirskiey; czego dowodem iest dekret Seymowy, z roskazu iey publikowany w R. 1384. i ktory się znayduie *in Corpore juris Hungariæ* (a)

Te to są starożytne prawa Korony Węgierskiey, do Prowincyi uzurpowanych, ktore Zygmunt w skrzesił co dało pochop na potym Traktatowi pokoiu i alliansyi zawartey, miedzy nim, à Władysławem Jagiełłą Roku 1412. 15. Marca [obacz ten Traktat Nno. VI.]

*R*zecz iest potrzebna, wyłuszczyć z pilnością negocyacyą tego Traktatu, ponieważ tén wykład obiaśni wiele poprzedzaiących okoliczności, ktore się do niego ściągaią, i razem poda łacne sposoby do odpowiedzi na zarzuty Polakow.

Znayduie się nayprzod w Archiwach Węgierskich oryginał plenipotencyi, danych w niedzielę przed Swiętem S. Marcina 1411. [obacz iego kopią Nro. VII.] w ktorey Władysław Krol Polski mianuie 12. Kommissarzow, do traktowania z Kommissarzami Węgierskiemi, względem zaszłych sporow miedzy obiema Koronami. Mieysce konferencyi Schramowitz, dla Polakow, Altendorf zaś dla Plenipotentow Węgierskich; także czas zaczęcia onych no święto S. Marcina tam są naznaczone, według uchwały przed tym uczynioney przez konwencyą w Igławie albo Neudorfie, datowaną we wtorek przed niedzielą Kwietnią *R.* 1411.

Na-

(a) *Corp. Iuris Hungarici Tom.* 1. *pag.* 171.

Następuie Traktat preliminarny datowany w Schramowitz, w dzień S. Elżbiety 1411. zawarty przez pomienionych 12. Kommissarzow Polskich, i tyluż Węgierskich. (Nro. VIII.] Ten Traktat opiewa, że od dnia podpisu, aż do bliskiego święta Wniebowstąpienia Panny Maryi, nastąpi zawieszenie broni miedzy obiema Krolami, i Alexandrem Xiążeciem Litewskim : że dla ustanowienia gruntownego pokoiu, miedzy dwoma Krolami, oba się zgodzą na widzenie się z sobą osobiste; że się ziadą na dniu wyznaczonym, ieden do Lublau albo do Kesmarku, drugi do Sandecza. Co ieśli ztąd niewyniknie zgoda trwała, na ow czas w dzień SS. Apostołow Filipa i Jakuba, znowu się zaczną konferencye w Schramowitz i Altendorfie, stosuiąc się do konwencyi uczynioney w Igławie albo Neudorfie, à to dla zakończenia tych sprzeczek, przez drogi zgody i sprawiedliwości.

Co się tycze tey konwencyi poprzedzaiącey w Igławie albo Neudorfie, ktora służyła za fundament pomienionemu Traktatowi, tak iako Traktatowi finalnemu, 15. Marca 1412., o ktorym w krotce będzie mowa, nie znayduie się o niey żadna wiadomość w Archiwach Węgierskich. Atoli akt, ktorym Zygmunt ratyfikował tę konwencyą, wydany od Xiędza Dogiela, (b) i ktory musi się znaydować u Polakow, nie zostawuie nic do żądania w tey mierze. Ten akt dany w Igławie albo

[b] *Cod. Dipl. Poloniæ. Tom. 1. p. 1. T. Hungariæ p. 42.*

albo Neudorfie we wtorek przed niedzielą Kwietnią pod datą, ktora się zgadza z datą allegowaną w plenipotencyi wyżey cytowaney; nie zawiera w sobie w rzeczy samey, iak tylko niektore poprzednicze regulamenta na przyszłą negocyacyą; to iest: liczbę Kommissarzow, ktorych ma być dwunastu z każdey strony; mieysce i czas zaczęcia konferencyi; formułę przysięgi; nakoniec warunek, że cokolwiek ułożą miedzy sobą ci Kommissarze, względem zaszłych sprzeczek miedzy dwoma Koronami, bądź po przyiacielsku, bądź przez sąd, albo przez arbitra wybranego od obu stron, to wszystko będzie potwierdzone, i osiągnie zupełny skutek. Iednę tu tylko rzecz należy uważyć, że ani ta konwencya, ani konwencya w dzień S. Elżbiety, tegoż samego roku uczyniona, nie tyka samego *objectum* tych sprzeczek.

Oprocz dokumentow wyżey cytowanych, Archiwa Węgierskie, maią ieszcze oryginał ratyfikacyi konwencyi Schramowitzkiey, przez Władysława Iagiełłę. Ta ratyfikacya, w ktorą cała konwencya iest włożona, znayduie się, lubo z wielą omyłkami, w zbiorze Dyplomatycznym Xiędza Dogiela (c).

Nakoniec przychodzi traktat finalny, zawarty 15. Marca 1412. między Zygmuntem Krolem Węgierskim z iedney strony, à Władysławem Krolem Polskim, oraz Witołdem albo Alexandrem wielkim Xiążęciem Litewskim z drugiey. Stanowi się tam, aby zawiesić

 sprze-

---

[c] *Loco cit. pag.* 43.

ſprzeczki, względem Ruſi, Podoła, i ziemi Mołdawſkiey, za życia obu Krolow; że tym czaſem Krol Polſki zatrzyma poſſeſſyą ſpokoyną Ruſi i Podola; że to zawieſzenie ma trwać ieſzcze pięć lat po śmierci iednego z Krolow; lecz że w przeciągu tego terminu pięcioletniego, dołoży ſię ſtaranie względem uſpokoienia finalnego wzaiemnych pretenſyi, ſtoſuiąc ſię do poprzedzaiących konwencyi, iako to można widzieć w położonym niżey texcie oryginalnym traktatowym. (d)

Zgo-

(d) *Verum quia ſuper terris Ruſſie Podolye Moldavie inter ipſum dominum Sigismundum etc. et nos et occaſione earumdem inter cetera diſſenſionis materia vertebatur, in facto itaque terre Ruſſye inter prefatum dominum Sigismundum etc. et nos concordatum extitit hoc modo, ut vita ſibi inſimul et nobis comite usque ad diem obitus unius ex nobis, quem prius nutu divino eximi contingat ab humanis, inter ipſum dominum Sigismundum Regem etc. Nos et dominum Allexandrum prædictum pacis et Treugarum federa habeantur et inconcuſſe obſerventur modo infraſcripto, quibus Treugis durantibus terram Ruſſye prout tenemus pacifice tenebimus ſine impedimento predicti Domini Sigismundi Regis etc. et regnorum ac ſubditorum ipſius aliquali, in terra vero Podolye idem dominus Sigismundus Rex etc. tam per ſe quam per ſuos ſubditos promiſit nos non impedire, neque alicui ad illam impediendam Conſilium favorem vel auxilium preſtare, Treugis durantibus infraſcriptis. Item in caſu quo nos eundem Regem Wladislaum etc.*

memora-

Zgoda, ktora ſtanęła względem Mołdawii, nie należy *immediate* do przedſięwzięcia tego Wykładu: doſyć będzie uważyć, że Witołd wielki Xiąże Litewſki, nie będąc przytomnym negocyacyi tego traktatu, ratyfikował go w kilka niedziel potym (22. Kwietnia 1412.) przez akt, ktorego kopia zrobiona w R. 1454. znayduie ſię w Archiwach. W reſzcie cała negocyacya tego traktatu, tak iako obu konwencyi poprzedzaiących, była prowadzona w obecności naypierwſzych Prałatow, Szlachty i Urzędnikow Kroleſtwa Polſkiego; a ſam traktat R. 1412. podpiſany i zapieczętowany, procz Krola, od 50. z nich, iako świadkow. Ieſt zatym prawda, że ze ſtrony Polſkiey uczyniony ieſt ze wſzelką należy-

---

memorato domino Sigismundo Rege etc. fratre noſtro voccacione divina premori contingat, ex tunc poſt obitum noſtrum predicte Treuge infra quinque annos immediate ſequentes debent perdurare, et e converſo ſi pretactum Dominum Sigismundum Regem &c. *prius nobis decedere acciderit, federa huiusmodi Treugarum ſimiliter infra quinquennium inter Hungarie et Polonie regna poſt eius deceſſum debent firmiter obſervari et infra predictos quinque annos Treugarum videatur de Juſticia et Jure partium, ſecundum ſeriem et continencias literarum alias per Prelatos & Barones utriusque rengi Hungarie videlicet et Polonie primum in Iglavia alio nomine Novavilla et altera vice in Antiqua Villa confectarum, quarum contenta habentes hic pro ſufficienter inſertis quoad hoc in ſuo robore volumus permanere.*

żytą uroczystością, i że w nim postępowano z wielką ostrożnością i poznaniem rzeczy doskonałym. Dziwno iest zatym, iakim sposobem, wielu z Historykow Polskich, mogło zadawać Władysławowi Krolowi nierostropność, i małe rzeczy doświadczenie, że on uznał w traktacie pretensye Zygmunta do Rusi i Podola. Lecz nadewszystko zdaie się rzecz niepoięta, że Xiądz Dogiel biegleyszy w dokumentach autentycznych, ktore sam przywodzi, w przypisaney do tego traktatu nocie, nazywa Władysława człowiekiem prostym, lekkowiernym, nieznaiącym praw swoiey Korony, i ktory się dał zwieść Zygmuntowi, ktoremu chytrość i wykręty przypisuie.

Dla dania pozoru prawdy, tey mniemaney niewiadomości Władysława, przytacza tenże Autor przeciwko rzeczywistości historyczney, że ten Krol mało co przedtym wstąpił na tron (e), lubo on siedział już na nim od 26. lat, to iest od R. 1386.

Do tego X. Dogiel zdaie się być mało względnym na to, że wina, ktorą wkłada na Krola z tey okoliczności, zpada na Panow Polskich, ktorzy w liczbie 50. podpisali ten traktat, i o ktorych trudno supponować, aby przez niewiadomość, lub przez lekkowierność, mieli zaniedbać praw Oyczyzny swoiey.

Atoli dowodzić można zkądinąd, że Polacy myślili na ow czas inaczey nader o tym traktacie. Takoż w rzeczy samey musieli go sądzić nie więcey przy-

chy-

---

[e] *Non ita pridem electus.*

chylnieyſzym ſprawiedliwym pretenſyom Węgrow, iak zyſkowym i pożytecznym dla nich ſamych, kiedy wymogli na Zygmuncie, ktory 16. Marca, R. 1412. potwierdził go przyſięgą, aby odnowił iego ratyfikacyą przez drugi akt, zapieczętowany pieczęcią Krolewſką, à datowany w Konſtancyi 20. Kwietnia 1415. Oba te akty znayduią ſię w Zbiorze X. Dogiela (f)

W iedenaście lat potym, to ieſt R. 1423. we trzy dni po niedzieli Kwietniey, znowu tenże traktat był potwierdzony w Keſmarku, ſpoſobem nayuroczyſtſzym, w obecności licznych Magnatow Polſkich. Wiele ſprzeczek i trudności zaſzłych w przeciągu tego czaſu, i ktore mogły zamącić uchwalony pokoy, dały okazyą do tey odnowy. Obacz Nro: IX. kopią aktow ratyfikacyi Władyſława i wielkiego Xiążęcia, ktorych oryginały znayduią ſię w Archiwach. Należy tu uważyć z tey okazyi, że w każdym z tych aktow ratyfikacyi wyżey wſpomnionych, Zygmunt bierze tytuły Halicza i Włodzimierza: obacz Zbior Xiędza Dogiela (g).

Przypadek śmierci iednego z Krolow, ktory miał determinować pierwſzą epochę zawieſzenia broni, uchwalonego traktatem 1412. zyścił ſię w r. 1434. na oſobie Władyſława Jagiełły: à zatym to zawieſzenie broni miało ieſzcze trwać przez pięć lat, to ieſt aż do R. 1439.

Zy-

(f) *Pag. 49. et ſeq.*
(g) *Pag 46. 49.*

Zygmunt umarł w R. 1437. à Albert zięć iego i następca nie żył więcey, iak tylko do zamierzonego terminu w 1439. Nowe ſpory, ktore zaſzły o ſukcesſyą Korony Czeſkiey miedzy Albertem à Władysławem III. ſynem Jagiełły, nie dopuściły, w tym przeciągu czaſu, myślić o uſpokoieniu dawnych.

Lecz kiedy w R. 1449. tenże ſam Władyſław III, przeciwko prowom Krolowey Elżbiety, wdowy Alberta, i dziecięcia, ktore noſiła na ow czas w żywocie, był obrany Krolem Węgierſkim od niektorych malkontentow Kroleſtwa tego, ten Pan oddał poſłom deputatowanym na ofiarowanie mu Korony, akt autentyczny, datowany 8. Marca 1440. w ktorym obiecuie Stanom, miedzy innemi, wrocić, bez zapłacenia długu, Powiat Spiſki zaſtawiony Polſzcze, a nadewſzyſtko dołożyć wſzelkiego ſtarania, do przywrocenia prowincyi, i przynależytości oderwanych dawniey od Korony Węgierſkiey. Do tego przydaie ieſzcze nader wyraźnie, że Polſka będzie ieſzcze trzymała w poſſeſſyi Prowincye Ruſi i Podola, lecz bez uwłoki prawom Węgierſkim, i tylko do terminu, w ktorym właſność tych prowincyi, będzie nakoniec determinowana od Stanow obu Kroleſtw, ktore na ten koniec zgromadzić obiecuie, ſtoſuiąc ſię w reſzcie do tego, co w ſobie zawieraią w tey mierze poprzedzaiące traktaty, ktore, iako Krol Polſki, powtierdza i ponawia aktem teraźnieyſzym. (obacz Nro. X.)

Oryginał tego aktu nie doſzedł do Węgier, ponieważ Elżbieta urodziwſzy Władyſława Poſthuma, 22. Lutego 1440. zatrzymała w drodze Deputatow Węgier-

gierſkich, i kazała im zabrać wſzyſtkie papiery, ktore po śmierci tey Krolowey, zeſzłey w R. 1443. w padły w ręce Ceſarza Fryderyka, opiekuna Władyſława.

Nakoniec, kiedy ten młody Pan obiął rządy Kroleſtwa w R. 1453. uczynili Węgrowie nowe uſiłowania względem ſwoich pretenſyi, iako ſię to widzieć daie z rożnych kopii w R. 1454. zrobionych z aktow, ktore ſię do tey materyi, i do czaſow Krola Zygmunta zciągaią. Wſzakże można wierzyć, że te uſiłowania były nieſkuteczne, ponieważ za świadectwem Hiſtoryka Polſkiego Długoſza, (h) też ſame pretenſye względem Ruſi, Podola i Mołdawii, odżyły w R. 1473. pod panowaniem Macieia Korwina. Ten Hiſtoryk świadczy, że Krol Polſki Kazimierz IV. uczyniwſzy propozycyą do odnowienia Konferencyi w Schramowicach i Jgławie w dzień narodzenia Panny Maryi, deputował nawet wielu ze ſwych Konſyliarzow, ktorych pomieniony Hiſtoryk wymienia, do Neuſandecza, aby tam czekali na przybycie Kommiſſarzow Węgierſkich. Lecz Maciey exkuzował ſię w liście piſanym do Krola Polſkiego, i iego Kommiſſarzow woyną Turecką, ktora mu nie pozwoliła w obecnych okolicznościach przychylić ſię do żądzy Krolewſkiey; i proponował razem zwłokę tych konferencyi aż do naſtępuiącego święta S. Marcina, czego Kazimierz nie przyiął. Interes oczewiſty, ktory miał ten Krol w przewłoce poſ-

ſeſſyi

(h) *Hiſt. Polon. Lib.* 13.

ſeſſyi ſpokoyney, ktorey używał, daie iaśnie poznać przyczyny tego odmowienia.

W dalſzey konwencyi miedzy Macieiem i Kazimierzem w R. 1479. (i) naznaczone były nowe konferencye na święto bliſkie S. Marcina, na ktorych miano roztrząſać z gruntu wzaiemne pretenſye, przez Kommiſſarzow maiących być naznaczonemi z obu ſtron, ktorzyby przy aſſyſtencyi ludzi biegłych w naukach, dali nakoniec decyzyą, względem praw obu Koron, i zakończyli wſzyſtkie ſpory tym ſpoſobem, aby nic nie zoſtało na potym, zkądby iakowe ſprzeczki w dalſzym czaſie wyniknąć miały. Nie ieſt atoli wiadomo, ieśli te konferencye miały mieyſce, à tym ieſzcze mniey, ieśli one rzecz iaką determinowały.

Naywalnieyſzy bez wątpienia argument, ktory Polacy mogą zarzucać przeciwko prawom i pretenſyom Korony Węgierſkiey, funduie ſię na ſławnym traktacie Bitomſkim i Będzińſkim w R. 1589. (obacz kopią iego przy końcu Nro. XI.)

Od dawnych lat Polacy przywodzili ten traktat, dla przywłaſzczenia ſobie wieczyſtym prawem (k) poſſeſſyi zaſtáwney 13. miaſt Powiatu Spiſkiego; i w tym to ieſzcze traktacie uſiłuią znaleść mniemane zrzeczenie, ze ſtrony Korony Węgierſkiey, praw oney do Ruſi &c. Kładzie ſię tu wierne tłomaczenie punktu traktatowego, zkąd ſię chce wnoſić to zrzeczenie.

" Dla

(i) *Obacz Zbior X. Dogiela pag. 77.*
(k) *Plenum Dominum et Jus perennale.*

"Dla przywrocenia przyiaźni, ktora dawniey "trwała miedzy dwiema ſtronami kontraktuiącemi, " mocą zupełney i ſzczerey zgody my niżey podpi- " ſani, Plenipotenci Iego Ceſarſkiey Mości, i Nayia- " śnieyſzego Domu Auſtryackiego, obiecuiemy imie- " niem Iego Cęſarſkiey Mości, i wſzyſtkich Nayia- " śnieyſzych Arcy-Xiążąt, mianowicie Nayiaśnieyſze- " go Arcy-Xiążęcia Maxymiliana: iż nie będą pamię- " tać na żadne przeſzłe zatargi: że w żadnym czaſie " onych nie odnowią: że będą żyli odtąd w ſtate- " cznym i ſzczerym pokoiu z Krolem Iego Mością " Polſkim i Stanami Rzeczypoſpolitey: że nie uczy- " nią nigdy, ani przez ſiebie ſamych, ani przez dru- " gich, żadnego nieprzyiacielſkiego kroku, pod iakim- " kolwiek pretextem, bądź oczewiſtym podnieſieniem " broni, bądź inaczey, przeciwko Kroleſtwu Polſkie- " mu, W. Xięſtwu Litewſkiemu, Ruſi, Pruſſom, Ma- " zowſzu, Zmudzi, Inflantom, tudzież innym Pro- " wincyom, miaſtom, zamkom, miaſteczkom, albo " ludziom Nayiaśnieyſzego Krola Polſkiego. (1)

D Niech

---

[1] *Quibus quidem rebus cum priſtina amicitia atque benevolentia integre conciliata, reſtituta ac redintegrata utrinque eſſe debeat, promitttimus ---- ſpondemusque: Nos quidem ſupraſcripti Ceſareæ Majeſtatis & uniuerſa Sereniſſimæ Domus Auſtriacæ Commiſſarii cum commemoratæ Cæſareæ Majeſtatis cæterorumque Sereniſſimorum Auſtriacorum Principum omnium, tum maxime Sere-*

Niech kto chce examinuie ten punkt traktatowy, według reguł zdrowego tłomaczenia, niechay go rozbiera tak iako i cały traktat, bez parcyalnośći, zostanie zaiſte przekonanym, że ani Dom Auſtryacki, ani tym bardziey Korona Węgierſka, nie chciała nigdy uczynić przez to zrzeczenia ſtarożytnych praw, ſzczegulnych Kroleſtwa tego do Ruſi i Podola; że nie przyſzło nawet na myśl Polakom, wyciągać podobnego zrzeczenia; i że ich uſiłowania do zznieſienia, mocą zrzeczenia, ktorego nigdy nie było, praw, uznanych za ſprawiedliwe, traktatem 1411, ſą raczey uznaniem taiemnym tychże ſamych praw i ważności tego traktatu.

Uwagi naſtępuiące, i wyłuſzczenie okoliczności, ukażą tę prawdę w zupełney iaſności ſwoiey.

Pod

Serenisſimi Maximiliani Archiducis nomine, nullam ſuperiorum diſſenſionum offenſionem Majeſtatem, Serenitatesque Suas retenturas, eandem nullo unquam tempore renovaturas, conſtantem autem poſthac & ſinceram cum Regia Majeſtate Poloniæ, Ordinibusque amicitiam et benevolentiam conſervaturas, neque vi aut armis, vel per ſe, vel per ſubmiſſas perſonas quocunque tempore, vel quacunque ex cauſa, colore, ſeu prætextu regnum Poloniæ, magnum Ducatum Lituaniae, *Ruſſiam*, Pruſſiam, Maſoviam, Samogitiam, Livoniam, cæterasque ditiones vel arces, oppida, villas, hominesque Sereniſſimi Poloniae Regis ---- infeſtaturas, vim aut injuriam ullam illaturas.

Pod czas Elekcyi, ktora naſtąpiła w R. 1587, po zmarłym Stefanie Batorym, rozdzieliły ſię głoſy. Zygmunt Krolewicz Szwedzki był wykrzykniony Krolem, przez iedną część, dziewiątego Sierpnia: druga we trzy dni potym obrała Arcy-Xiążecia Maxymiliana. Oba Pretendenci Korony utrzymywali ſwe prawa bronią: nie poſłużyło ſzczęście Maxymilianowi; wzięty w R. 1588. w bitwie przegraney pod Byczyną w Sląſku. Dla odzyſkania ſwey wolności, był przywiedziony do zrzeczenia ſię praw, ktore mu Elekcya dawała do Korony Polſkiey, traktatem zawartym, za medyacyą Papieża, i Legata iego Kardynała Aldobrandyna 19. Marca 1589, między Domem Auſtryackim, i zwycięzcą Zygmuntem.

Dwoiſta zatym Elekcya R. 1583, i wzięcie Arcy-Xiążęcia, dały pochop do tego traktatu, ktorego, uczynione przez Maxymiliana zrzeczenie ſię Tronu, było iednym celem i objektem. Dowodem ſą tego ſame ſłowa traktatowe, ktore ſię tu kładą.

"Ponieważ oſtatnie zamieſzania wſzczęły ſię " z Elekcyi Arcy Xiążęcia Maxymiliana, uczynioney " przez niektore oſoby, na pierwſzym Seymie " Elekcyinym Warſzawſkim, przeciwko prawom i " uſtawom Kroleſtwa Polſkiego, poſtanowiliśmy dla " znieſienia iako przeſzłych nieſnaſek, tak tych, kto- " reby potym naſtąpić mogły: że Nayiaśnieyſzy Ar- " cy-Xiążę Maxymilian, przez wzgląd na te przyczy- " ny, a dla dobra i ſpokoyności całego Chrześciań- " ſtwa, da zrzeczenie na zawſze tytułu i praw, ktore " być ſobie należące mniemał przez tę Elekcyą: że

"uczyni obietnicę, tak iako i Cesarz Iegomość, i dru-
"dzy Nayiaśnieysi Arcy-Xiążęta, iako nigdy nie bę-
"dą myślić o odnowieniu tych pretensyi, pod iakiem-
"kolwiek pretextem, ani przez siebie ani przez dru-
"gich, bądź za życia Nayiaśnieyszego Krola Polskie-
"go Zygmunta III. teraz panuiącego, bądź (czego
"uchoway Boże) tron po śmierci iego zostanie wa-
"kuiący: że nigdy nie dadzą żadnego wsparcia, rady,
"przeyścia, bądź inney iakieykolwiek pomocy, tym
"wszystkim, ktorzyby chcieli to przedsiębrać (m)

Wy-

---

[m] *Cum autem omnis hæc superioris temporis dissensio ex nominatione, iuribus et institutis Regni Poloniæ minus consentanea Serenissimi Principis et Domini Domini Maximiliani Dei gratia Archiducis Austriæ Ducis Burgundiæ* &c. *in primis comitiis electionis Varsaviæ habitis a quibusdam proposita emanarit; cum iis, quæ supra Commemoratæ sunt, tum aliis causis ad Reipublicæ Christianæ universæ salutem et tranquillitatem pertinentibus, convenit. conclusumque inter nos est, ut quo et præterita dissensio, et futuræ causa materiaque omnis tollatur, commemorato titulo et jure quod quocunque modo pervenisse ad se inde arbitratus fuit, idem Serenissimus Archidux Maximilianus, cum alias memoratas ob causas, tum ob communis Reipublicæ Christianæ, ut ostensum, est quietem et incolumitatem abstineat, et nunquam inposterum utatur. Præter eum vero Cæsarea Majestas etiam, cæterique Serenissimi Archiduces nullam unquam controuersiam vel hac, vel alia quacunque causa, colore,*

seu

Wypis tego traktatu (n) przywiedzionego od Dumonta, pokazuie ieſzcze, że zrzeczenie ſię Maxymiliana Korony Polſkiey, było iedynym iego celem. Słowa iego ſą: "Lubo tu kładzie ſię tylko ex"trakt, tyle on prawie waży, ile ſam oryginał, pon:e" waż Autor, z ktorego ieſt wyięty, był iednym z Mi"niſtrow, ktorzy ten traktat ułożyli i podpiſali ze "ſtrony Ceſarza i Arcy-Xiążęcia.

Nie inaczey trzymał i Dogiel o tym traktacie, iako to można widzieć w extrakcie ſummowanym, ktory on położył w Zbiorze ſwoim Dyplomatycznym: ſłowa iego ſą.

„Traktat pokoiu między Ceſarzem Rudolfem "II, Arcy-Xiążęciem Maxymilianem, i całym Domem "Auſtryackim z iedney ſtrony; a Zygmuntem III. Kro„lem Polſkim, i Stanami Kroleſtwa Polſkiego z dru"giey, mocą ktorego *Maxymilian, prożnym niewielu oſob*

„u-

ſeu prætextu vel Sereniſſimo Principi ac Domino Domino Sigismundo III. præſenti Regi Poloniæ, vel etiam, ſi, quod Deus avertat, morte ejus regnum vacare contingeret, eidem Regno eundem Sereniſſimum Archiducem Maximilianum vel quemcunque alium, quocunque tempore per ſe vel per alios relaturum aut ſuſcitaturum, neque id facienti conſilium, auxilium, tranſitum, ſeu favorem quemcunque in eam rem ſe præbituros præſtituroſque ſpondeant, ac promittant.

[n] *Corpus Diplomaticum Tom.* 5. *Part*. 1. *pag*. 458.

" *usiłowaniem za Krola Polskiego obrany*, *czyni zrzeczenie*
" *Korony* i tytułow Krola Polskiego. (o)

Obietnica Cesarza i Arcy-Xiążąt Domu Austryackiego „ że nie będą pamiętać na żadne pierwsze niesnaski; (p) że w tey materyi nie przedsięwezmą nic "nieprzyiaznego przeciwko Polszcze, W. Xięstwu "Litewskiemu, Rusi, Prussom &c: (q) obietnica ta mowię,iest w rzeczy samey wykładem, i konsekwencyą obietnicy powszechney „iż nigdy nie wskrzeszą pre- „tensyi Maxymiliana do Korony, bądź za życia

„ Zy-

(o) *Tractatus pacis inter Rudolphum II. Imperatorem, Hungariæ Bohemiæque Regem, et Maximilianum Archiducem universamque Domum Austriæ ab una, et Sigismundum III. Regem atque Ordines Regni Poloniæ et Magni Ducatus Lituaniæ parte ab altera per Commissarios utrinque cum plena potestate delegatos conclusus*, quo Maximilianus inani paucorum studio in Regem Poloniæ electus prætenso jure in hoc regnum *cedit ac titulo regis Poloniæ se abdicat.*

(p) Nullam superiorum dissensionum offensionem Majestatem Serenitatesque suas retenturas.

(q) Ex capite harum superiorum dissensionum *neque vi aut armis regnum Poloniæ*, *Magnum Ducatum Lituaniæ*, *Russiam*, *Prussiam*, *cæterasque ditiones Serenissimi Poloniæ Regis*, - - *infestaturas.*

„ Zygmunta, bądź gdyby Tron po śmierci iego został
„ wakuiącym (r)

Zkąd niepochybnie wynika, że w pomienionym traktacie idzie iedynie *o zrzeczenie się tytułu i praw, ktore Maxymilian rozumiał mieć nabyte przez swą Elekcyą.* (s) Aże te prawa powinne się były rozciągać na całe Krolestwo Polskie i W. Xięstwo Litewskie, rzecz była naturalna obiecać Arcy - Xiążęciu, i wszystkim Xiążętom Domu Austryackiego, iż nie będą attakować ani Polski, ani Litwy, ani żadney z Prowincyi, ktorych Polska na ow czas miała possessyą, i ktore traktat wylicza.

Gdyby że strony Polskiey chciano wyciągać zrzeczenia się praw, szczegulnie należących do Korony Węgierskiey, należałoby koniecznie wyrazić po imieniu w traktacie, i zrzeczenie się, i Prowincye, ktorych się ta Korona zrzekała; a w tym kazusie byłaby rzecz niepotrzebna wymieniać „ Polskę, Litwę, Prussy, „ Zmudź, Inflanty, i inne Prowincye, miasta, zamki, „ wsie i obywatelow Koronny Polskiey „ ktorych Korona Węgierska nigdy niewymieniła w swoich pretensyach, ani mogła wymienić, (t) W re-

---

[r] Se nullam unquam controversiam Sigismundo, vel etiam si morte ejus regnum vacare contingeret, eidem regno suscitaturos.

[s] De renuntiatione illius tituli & juris quod quocunque modo pervenisse ad se *INDE* arbitratus fuit Maximilianus Archidux.

[t] *De Polonia, Lituania, Prussia, Masovia, Samogitia,*

Wreſzcie Arcy-Xiążę Maxymilian i Krol Zygmunt, byli właściwie ſtroną kontraktuiącą pryncypalną w tym traktacie: Ceſarz Rudolf II. i inſi Arcy-Xiążęta, wchodzili do niego tylko iak gwarantowie. Gdyby tedy chodziło *o zrzeczenie ſię praw ſzczegulnych Korony Węgierſkiey*; nigdyby ſię Polacy nie udali do Maxymiliana *iako ſtrony kontraktuiącey pryncypalney*; ponieważ nie Maxymilian, ale Ceſarz Rudolf, był *Krolem Węgierſkim*; i ponieważ Kroleſtwo Węgierſkie nie wchodziło zgoła, ani do dwoiſtey Elekcyi, ani do zamieſzek, ktore ztąd wyniknęły: iako to znać daie ieden punkt ſamego traktatu, w ktorym ſię mowi: „Ze "zamek Lubowa był opanowany bez roſkazu Ceſa„rza, przeciwko iego woli. (u)

Nakoniec ieśli ſię porowna obietnica Krola Zygmunta z obietnicą Arcy-Xiążęcia i Domu Auſtryackiego, da ſię widzieć iawnie, że obie ſtrony kontraktuiace nie myśliły nawet o zrzeczeniu ſię praw Korony Węgierſkiey, i że Elekcya Maxymiliana ieſt iedynym celem wzaiemnych obietnic, ktore ſię tu kładą.

O-

Livonia cæterisque ditionibus vel arcibus, oppidis, villis, hominibusque Sereniſſimi Poloniæ Regis.
[u] *Caſtrum Lublouiæ* injuſſu Cæſareæ Majeſtatis, ac præter voluntatem ejus *fuiſſe occupatum*.

OBIETNICA DOMU AUSTRYACKIEGO.

"MY wyżey wyrażeni Plenipotenci Jego Cesarskiey
" Mości i Nayiaśnieyszego Domu Austryackiego,
" obiecuiemy, Imieniem Cesarza IMCI i innych Nay-
" iaśnieyszych Arcy-Xiążąt tegoż Domu, pryncypalnie
" Nayiaśnieyszego Arcy-Xiążecia Maxymiliana, iż nie
" będą nigdy pamiętać na przeszłe niesnaski, i że od-
" tąd żyć będą w stateczney i szczerey zgodzie z Kro-
" lem Jego Mością Polskim i Stanami Rzeczypospoli-
" tey; że nigdy nie przedsięwezmą, ani sami przez
" się, ani przez kogo innego, żadnych nieprzyiaciel-
" skich krokow, pod iakimkolwiek pretextem, bądź o-
" czewistym dobyciem oręża, bądź inaczey, przeciw-
" ko Krolestwu Polskiemu, W. X. Litewskiemu, Rusi,
" Prussom, Mazowszu, Zmudzi, Inflantom, tudzież in-
" nym kraiom, miastom, miasteczkom, zamkom, albo
" poddanym pomienionego Krolestwa Polskiego, iego
" sąsiadom i alliantom; że nie będą w nich pobudzać,
" ani utrzymywać żadnego buntu; nie dadzą żadnego
" schronienia wygnańcom i zbiegom; nie dadzą na ko-
" niec żadney pomocy, rady, przeyścia, lub innego ia-
" kiegokolwiek wsparcia tym, ktorzy go mogą przed-
" siębrać [w]

(w) *Promittimus, Spondemusque Nos quidem supra scripti Cæsareæ Majestatis & Universæ Domus Austriacæ Commissarii*

" POdobnie My wyżey podpisani, Plenipotenci Nayiaśnieyszego Krola Polskiego, obiecuiemy Imieniem Jego Krolewskiey Mości i Stanow Rzeczypospolitey, iż nie będą pamiętać na żadne przeszłe zayiścia: że będą żyli odtąd w stateczney i szczerey zgodzie z Iego Cesarską Mością, tudzież Arcy-Xiążętami Domu Austryackiego, à mianowicie Arcy-Xiążęciem Maxymilianem; że nie przedsięwezmą "ni

rii cum commemoratæ Cæsareæ Majestatis cæterorumque Serenissimorum Austriacorum Principum omnium, tum maxime *Serenissimi Maximiliani Archiducis nomine, nullam superiorum dissensionum offensionem Majestatem Serenitatesque Suas retenturas, eandem nullo unquam tempore renovaturas, constantem autem posthac & sinceram cum Regia Majestate Poloniæ, Ordinibusque amicitiam & benevolentiam conservaturas, neque vi aut armis vel per se, vel per submissas personas quocunque tempore, vel quacunque ex causa, colore, seu prætextu regnum Poloniæ, magnum Ducatum Lituaniæ, Russiam, Prussiam, Masoviam, Samogitiam, Livoniam, cætera que ditiones vel arces, oppida, villas hominesve Serenissimi Poloniæ Regis, aut propinquorum Sociorum vel adhærentium ipsius infestaturas, factiones aut partes ullas contra easdem foturas alturasve, ab iisdem proscriptos aut exules recepturas habiturasve, neque aliis id facientibus ullum consilium, auxilium, transitum, aut quemcunque denique favorem accomodaturas.*

„nigdy, ani sami przez się, ani przez kogo innego, ża-
„dnych krokow nieprzyiacielskich, pod iakimkolwiek
„pretextem, bądź inaczey, przeciwko Krolestwom
„Czeskiemu i Węgierskiemu, Morawii, Sląskowi, i
„innym kraiom, miastom, miasteczkom, zamkom, i o-
„bywatelom Państw wyżey mianowanych Nayia-
„śnieyszych Xiążąt; ani przeciwko ich sąsiadom i alli-
„antom; że nie będą w nich ani wzniecać, ani utrzy-
„mywać żadnego buntu; nie dadzą żadnego przytułku
„ani wygnańcom, ani zbiegom, ani nakoniec żadnego
„wsparcia, rady, przeyścia lub inney iakieykolwiek
„pomocy tym, ktorzyby go przedsięwzięli [x]

(x) *Similiter vero Nos Serenissimi Poloniæ Regis suprascripti Commissarii ejusdem Majestatis suæ Ordinumque ejus nomine vicissim recipimus, promittimus, spondemusque nullo unquam tempore eorum, quæ ante quocunque modo intercesserunt, offensionem, Serenissimum Poloniæ Regem aut Ordines retenturos, eandem per quamcunque occasionem renovaturos, sed constantem posthac & sinceram cum Cæsarea Majestate, universaque Serenissima Domo Austriaca, in eaque Serenissimo etiam Archiduce Maximiliano, regnisque, ditionibus, & Ordinibus eorundem amicitiam & benevolentiam conservaturos, neque ipsam Majestatem suam Ordinesque, seu homines ejus quoscunque vi aut armis per se vel per submissas personas quocunque tempore, vel quacunque ex causa, colore, seu prætextu Regna Hungariæ vel Bohemiæ, Austriam, Moraviam, Silesiam, vel quæcunque*

Wzaiemność zupełna obu tych obietnic daie widzieć iaśnie, że Dom Austryacki nie mogł mieć żadney intencyi zrzeczenia się *iakowych praw albo pretensyi szczegulnych* do Prowincyi Polskich: ponieważ ztąd wynikałoby, że wzaiemna obietnica Polakow miałaby, za cel podobne zrzeczenie się praw albo pretensyi szczegulnych do Państw Domu Austryackiego; czego nie mo żna supponować ponieważ Polska, iako iest wiadomo, nie miała nigdy nayinnieyszego prawa do żadnych Prowincyi Państw Austryackich.

Nie zostaie zatym więcey żadna wątpliwość o iedynym zamierzeniu tego traktatu, ktorym się warowało, ażeby ani Maxymilian, ani żaden inny Arcy-Xiążę Domu Austryackiego nie mogł nigdy wskrzeszać praw swoiey Elekcyi; tudzież ażeby się zabiegło wszelkim nieprzyiaźnym czynnościom, ktoreby mogły wskrzesić przeszłe niesnaski, miedzy obiema stronami.

Cokolwiek się stało po zawarciu tego traktatu, służy do potwierdzenia prawdy powieści naszey.

Traktat Bitomski, i Będzyński zawarty był 9. Marca 1589. a 25. Maia tegoż roku, Cesarz Rudolf i Krol Zygmunt podpisali tranzakcyą, *ktora potwierdza i wznawia,*

---

que alia commemoratorum Serenissimorum Principum Dominia, ditiones, arces, oppida, villas, vel homines aut propinquorum, sociorum vel adhærentium ipsorum infestaturos, vim aut injuriam ullam iisdem allaturos, factiones, seu partes ullas contra eosdem, & in iisdem foturos altu-

wia, mowi X. Dogiel, *traktaty poprzedzaiące miedzy Domem Austryackim i Polską.* (y)

Ztąd wynika, że gdyby w traktacie 9. Marca niemiano za cel iedyny uspokoienia kłotni, ktore się wszczęły z dwoistey Elekcyi, byłaby zupełnie rzecz niepotrzebna, odnawiać we dwa miesiące potym, dawne traktaty; co też często powtorzono w dalszych ieszcze czasach, á każdego czasu prawie w tychże samych terminach.

We wszystkie traktaty poźnieysze, nietylko niewłożono naymnieyszego słowa, ktoreby się mogło ściągać do zrzeczenia się praw Korony Węgierskiey, ale przeciwnie potwierdzono w nich traktaty, zawarte niegdyś miedzy Domem Austryackim i Jagiellońskim: (z) miedzy ktoremi, traktat R. 1412, uczyniony miedzy Zygmuntem i Władysławem, szczepem Domu Jagiellońskiego, iest bez pochyby naywiększey wagi, i ktory, tym samym był potwierdzony przez każdą nową konwencyą.

Lecz

---

alturosve, ab iisdem proscriptos aut exules recepturos habiturosve, neque aliis id facientibus ullum consilium, auxilium, transitum, aut quemcunque denique favorem accomodaturos.

(y) *Quo priora pacta & fœdera inter Domum Austriæ ac Reges & Regnum Poloniæ inita renovantur, instaurantur, & confirmantur.*

[z] *Pactorum & fœderum literas, quæ inter nostras Austriæ & Jagelloniam Domum, quæque inter utriusque Domus Regna, Imperia, Provincias & nationes intercesserunt.*

Lecz daymy to, że wrzeczy ſamey Ceſarz Rudolf uczynił zrzeczenie w traktacie 1589. praw Korony Węgierſkiey, tyczących ſię Ruſi i Podoła; rzecz ieſt niemniey prawdziwa, że w tym razie takowe zrzeczenie niemiałoby żadney wagi. Albowiem chociaż Rudolf obiecał przez akt partykularny: „ Ze dołoży ſtarania "na bliſkim Seymie, ażeby Deputaci Stanow Wę"gierſkich uczynili przyſięgę według formuły przepi"ſaney w pomienionym traktacie; i że prześle akt "oney autentyczny, od ſiebie i od nich podpiſany, i "zapieczętowany do Zygmunta „ (a) niemogł iednak nigdy do ſkutku przywieść ſwoiey obietnicy, ani zwyciężyć wſtrętu, ktory mu Stany Węgierſkie w tey mierze pokazały. Dla czego nie widzieć naymnieyſzego śladu, ani w aktach naſtępuiącego Seymu, ani na żadnym innym Seymie pośledleyſzym, zkądby urość mogło iakie podeyrzenie, że Węgierſkie ſtany nakoniec na to przyſtały.

Owſzem przeciwnie dekret ſeymowy 1596. daie widzieć w wyraźnych ſłowach żądze Stanow: „ ażeby "nakoniec ſkutecznie pomyślono o zaſpokoieniu da-"wnych

---

(a) *Securaturum, ut Regni Hungariæ Ordinum nomine Deputati, & ſufficienti mandato in eam rem inſtructi proceres, in proximis illius Regni comitiis - - - Juramentum juxta formulam in jam commemorata Tranſactione Ordinibus præſcriptam præſtent, utque juramenti literæ, & inſtrumentum ſubſcriptum, ſigillisque procerum munitum dicto Poloniæ Regi mittatur.*

" wnych ſporow miedzy Węgrami a Polſką. „ (b) Ta żądza była odnawiana bardzo częſto na Seymach naſtępuiących.

A że Kroleſtwo Węgierſkie było miane za *electivum*, za czaſow Rudolfa, ten Ceſarz i Krol niemiał nigdy mocy zrzec ſię praw tak wielkiey wagi, bez wyraźnego zezwolenia ſtanow. Wreſzcie przyſięga, ktorą Krolowie czynią pod czas ſwey Koronacyi, niepozwala im czynić żadney *alienacyi praw Korony.* (c) Chociażby zatym była prawda, że Rudolf onych zrzekł ſię, w tey okoliczności ſłużyłby mu ow caſus przywiedziony i decydowany *in Decretalibus* (d) ſłowa ich ſą: „ Gdyby " kto poſtanowiony na godności alienował dobra na- " leżące do niey, alienacya ta nic nie waży, i ieſt obo- " wiązanym one odwołać, chociażby przyſiągł że iey " nigdy nie odwoła, mianowicie ieśli pierwey przy- " ſiągł nic nie alienować, *Honoryuſz III. do Arcybiſkupa* " *de Collocza i iego Suffraganow w R. 1220.* Uſłyſzawſzy " dawniey, że naſz naymilſzy ſyn w Chryſtuſie Krol Wę- " gierſki uczynił niektore alienacye ze ſzkodą ſwego Kro-

---

[b] *Ut juxta* continentias publicarum conſtitutionum *differentiæ inter Hungariam & Poloniam ac tredecim oppida ratione metarum, violentiarumque & damnorum revideantur & rectificentur: qua de re Sua Majeſtas dignetur Sereniſſimo Regi Poloniæ ſcribere, quia Poloni indies magis, magisque inſoleſcunt.*

(c) *Ne quid à regno abalienetur.*

(d) *Decret. Tit. de Jurejur. Cap. 33.*

"Kroleſtwa, i przeciwko ſwey godności, upominamy
" wſpomnionego Krola, ażeby one odwołał, nie zwa-
"żaiąc na przyſięgę. Ponieważ będąc obowiązany
"przez ſwą powinność, iako poprzyſiągł pod czas ſwey
"Koronacyi, zachować prawa i godność ſwoiey Koro-
"ny, we wſzelkiey zupełności, niegodziło mu ſię obo-
" wiązywać drugą przyſięgą, do nieodwołania uczy-
" nionych alienacyi; i ta przyſięga niemogła go obo-
" wiązywać. (e)

Można na reſztę ſądzić, iak Stany Węgierſkie były dalekie od pozwolenia na takie zrzeczenie ſię, z tego, co ſię przywodzi w Hiſtoryi Węgierskiey Iſtuanfiuſa, Vi-

---

(e) *Si poſitus in dignitate alienat bona dignitatis, non valet alienatio, & ipſemet revocare debet, non obſtante juramento de non revocando; maxime ſi prius jurat non alienare. Honorius III. Colloczenſi Archiepiſcopo & ejus ſuffraganeis anno* 1220. *Intellecto jam dudum, quod cariſſimus in Chriſto filius noſter Hungariæ Rex illuſtris alienationes quasdam fecerit in præjudicium regni ſui, & contra Regis honorem, Nos eidem Regi dirigimus ſcripta noſtra, ut alienationes prædictas, non obſtante juramento, ſi quod fecit, de non revocandis iisdem ſtudeat revocare, quia cum teneatur, & in ſua coronatione juraverit, Jura Regni ſui & honorem Coronæ illibata ſervare, illicitum profecto fuit, ſi præſtitit de non revocandis alienationibus, hujusmodi juramentum, & propterea penitus non ſervandum.*

Vice-Woiewody, ktory ſam był przytomny, iako ieden z Plenipotentow negocyacyi Traktatu Będzyńſkiego i Bitomſkiego. Chodziło tam o przywrocenie zamku Lubowli; na co pomieniony Hiſtoryk powiada: „ Ze Plenipotenci Węgierſcy proteſtowali ſię zaraz, „ iż to przywrocenie nie miało w niczym uwłekać „ prawom Krołeſtwa Węgierſkiego „ (f) Ta proteſtacya była bez pochyby zbytkowna, ponieważ Traktat nie mogł zkądinąd w niczym nadwerężać prawa własności Krołeſtwa tego nad 13 miaſtami zaſtawnemi Powiatu Spiſkiego, do ktorego zamek Lubowla należał, iako tego zupełnie dowiedziono w inſzey okazyi.

Wiedzieć zatym, że Korona Węgierſka nietylko zrzekła ſię dawnych praw, o ktorych tu mowa, lecz ſzukała zawſze, we wſzyſtkich czaſach, zachować one w ſwey zupełności. Ciąg nieprzerwaney zamieſzkow wnętrznych i woien zagranicznych, niedopuścił przez długi czas onych ſkutecznie wſkrzeſić, z tym wſzyſtkim we wſzyſtkich traktatach, zawartych miedzy obu Koronami, więcey niżeli od poł trzecia wieku kładła ſię wyraźna ſtypulacya, i zawſze w tychże terminach powtorzona, że ſię ma ułożyć finalne rozporządzenie względem ſporow tak dawnych, iako nowych.

Można to wiedzieć iawnie w traktatach zawartych pod panowaniem Krolow Ferdynanda I. 1549.

[f] *Quid ne cui præjudicio Juribus Regni Hungariæ foret, Legati Hungari apud collegas cautum eſſe voluerunt.*

Rudolfa II. 1589; Macieia 1613. Ferdynanda II. 1621. i 1633; Leopolda 1677. Znayduie ſię także w archiwach znaczna liczba pieczęci, aktow i dokumentow Krolow Węgierſkich; w zbiorze zaś praw i konſtytucyi Węgierſkich niemnieyſza liczba dekretow Krolewſkich, mianowicie Macieia Kworwina 1464. i 1486; Władyſława II. 1492. 1495, 1498, 1500, 1503, 1504. 1506, i 1514; Ludwika II. 1522; Ferdynanda I. 1560; a nakoniec Ceſarzowy Jey Mci Krolowy teraz panuiącey, 1741, 2751. gdzie można widzieć, że idąc za przykładem przodkow ſwoich, Krolowie Węgierſcy ſtatecznie zażywali tytułow Halicza i Włodzimierza, ktorych Herby ſkładaią część pieczęci Koronnych Węgierſkich, ſwieżo wyrytych w *R.* 1769; i że pomienieni Krolowie mieli za powinność oglądać i dochowywać, tym nawet ſpoſobem ſtarożytne pretenſye ſwoiey Korony.

Nie należy tu opuſzczać iedney okoliczności panowania Ceſarza Leopolda, ktora okazuie ze ſtrony ſamych Polakow przyznanie ſprawiedliwości dawnych praw Korony Węgierſkiey do Ruſi i Podola, W zbiorze Liſtow wydanych przez Andrzeia Załuſkiego, (g) widzieć ieden liſt Podkanclerzego Olſzowſkiego, 4. Sierpnia. 1673. [Nro: XII.] w ktorym on oznaymuie, że Miniſter Ceſarſki w Warſzawie Baron de *Stom* podał memoryał Krolowi, względem wykupienia miaſt Powiatu Spiſkiego, i wyznaie tam że ma wielką trudność, w uczynieniu na to odpowiedzi:

daie

(g) *Epiſt. Histor. familiar. Tom. I. ſub An. 1673. pag. 469.*

daie znać iednak, że ma ſprawę za dokończoną iuż dawno, mocą mniemaney ceſſyi abſolutney miaſt pomienionych: przydaie iednak, co godna uwagi, że ieśli Polſka da ſię nakłonić na wykupienie Spiża, Ceſarz będzie mogł także pretendować oddania *Ruſi i Podola*, za wypłaceniem ſtutyſięcy Złotych, tak iako to ſtypulowano w traktatach z Ludwikiem I.

Doniesienie 9. Sierpnia, tegoż roku uczynione przez Barona Stom, względem tego memoryału znayduie ſię w oryginale, i zgadza ſię zupełnie, co do iſtoty, z Liſtem cytowanym. Widzieć w nim, że Podkanclerzy Korony, odpowiedział miedzy innemi rzeczami, względem wykupienia Spiſkiego Powiatu: *Że byłaby rzecz niebeſpieczna tykać tey materyi; że pozwoliwſzy Ceſarzowi na wykupienie miaſt powiatu Spiſkiego, mogłby on pretendować wykupu Prowincyi Ruſi, ze ſwemi przynależytościami, ktora rownie należała do Węgier przedkilką wiekami, i ktora bywała zaſtawiona Rzeczypoſpolitey za 100,000 Zło:*

To wyznanie Podkanclerzego Polſkiego, ſłuży do potwierdzenia tego wſzyſtkiego, co ſię mowiło wyżey, na fundamencie wypiſu Sommesberga konwencyi ſtypulowaney w *R.* 1352. miedzy Ludwikiem I. i Kazimierzem III. Wypis ten Sommersberga czyni tylko w prawdzie wzmiankę o ſamym Kroleſtwie Ruſkim; lecz Podkanclerzy zdaie ſię w nim kłaść także Podole: iakoż podobna do prawdy, że i tey Prowincyi opiewa Liſt Barona da Stom, pod terminem, przynależytości Ruſkich. Summa 100,000 Złotych, zgadza ſię zupełnie z ſummą położoną w traktacie; z tym wſzyſtkim nie można brać tey ſummy za cenę wykupu, w iakim

ſenſie zdaie ſię brać onę Podkanclerzy. Ponieważ idąc za dyſpozycyą traktatu, wypłacenie oney nie miało mieć mieyſca, iako tylko w przypadku, gdyby Kazimierz III. zoſtawił potomka płci męſkiey: lecz Kazimierz umarł bez potomſtwa męſkiego, tedy Kroleſtwo Ruſkie miało powrocić bez żadney wypłaty do Korony Węgierſkiey. Wreſzcie argument Podkanclerzego, iż dla tego nienależało uznawać praw Korony Węgierſkiey do Powiatu Spiſkiego ponieważ ta Korona mogłaby rownie popierać praw ſwoich do Ruſi y Podola; ten mowię argument, daiąc przykład, dziwney iakieyści Logiki, daie razem oczewiſty dowod ſprawiedliwości tych praw, ktorych on ſam, iako Miniſter czyni formalne wyznanie, przed Poſłem Ceſarſkim.

Na rownie ſprawiedliwych i gruntownych dokumentach, wſpieraią ſię prawa Korony Czeſkiey, do Xięſtw Oświecimſkiego i Zatorſkiego.

Xięſtwo Oświecimſkie, do ktorego na ow czas należało Zatorſkie, było puſzczone w zupełną właſność, w *R.* 1189. przez Kazimierza II. Krola Polſkiego, Mieczyſławowi Xiążęciu wyżſzemu Sląſka i Cieſzyna, prawem nadgrody ſzkod podietych.

Byłaby rzecz nader długa, przywodzić tu wſzyſtkie okoliczności, i przyczyny tey ceſſyi, o ktorey wreſzcie dokładnie można mieć wiadomość, w Hiſtorykach Niemieckich i Polſkich, tak dawnych, iako teraźnieyſzych (Obacz Sommersberga) (h) Przy-

---

(h) *Tom. I. Script. Rer. Sil. acceſſ. ad Iah. Generall. pag. 301. & 305. et ad Tab. VI. pag. 673.*

Przypadki zaszłe na potym w Polszcze i w Sląsku, sprawiły na koniec w 13. i w 14. wieku, złączenie Xięstw Sląskich z Krolestwem Czeskim, po zerwaniu zupełnym związkow, ktoremi one z Polską się łączyły.

Wszyscy Historycy zgadzaią się na przyczyny, ktore przygotowały tę rewolucyą. Z iedney strony Xiążęta Sląscy, ktorych liczba mocno się przymnożyła, samym położeniem swych kraiow widzieli się być wystawionemi na cierpienie, bardziey niż inni, od częstych woien, ktore Polska toczyła ze swemi sąsiadami. Z drugiey strony doznawali oni od Polakow, ktorzy ich mieli w podeyrzeniu ściśłego nader porozumienia z Niemcami, wszystkich skutkow wzgardy i gniewu niesprawiedliwego. Wyłączono ich od Seymow Elekcyi; i innych oraz pozbawiono possessyi w Polszcze, tak dalece że dla własnego swego zachowania, musieli raz po raz zrywać więzy, ktoremi się z Polską łączyli, i oddać się zgoła pod protekcyą Korony Czeskiey.

Kazimierz Xiążę wyższego Sląska, szczep Xiążąt na Cieszynie, dał przykład drugim w *R.* 1289. Ofiarował w hołdzie Krolowi Czeskiemu Wacławowi kraie, ktore miał w possessyi i w zupełney własności, i ktorych Xięstwa Oświecimskie, i Zatorskie część składały.

W akcie, uczynionym w tey mierze, Xiąże Kazimierz przypomina dawnieyszy obowiązek zabrany od swego oyca, ku Ottokarowi Krolowi Czeskiemu; przywodzi w tym akcie krzywdy od Polakow poczynione, od ktorych spodziewa się być wolnym pod protekcyą Korony Czeskiey.

Kazimierz III. Xiąże Cieſzyńſki i Jan Xiąże Oświecimſki, odnowili hołd Koronie Czeſkiey 1327. Kazimierz III. był ſynem Kazimierza II, o ktorym nieco wyżey mowiono, i ktorego Jan, ſynowiec Kazimierza III. był wnukiem, ktoremu Xięſtwo Oświecimſkie należące do Xięſtwa Cieſzyńſkiego doſtało w podziale (i)

Te dwa akta, wydane przez Sommersberga, znayduią ſię oryginalnie w Archiwach: oſtatni z nich godzien, aby go tu przywieść, położony ieſt Nro. XIII. miedzy innemi przynależytościami, daie ſię w nim widzieć po imieniu zamek Zatorſki, ktory był odłączony od Oświecimia długo potym, i ktory z kilką przyległemi ziemiami, przez wzgląd na ſwych poſſeſſorow, otrzymał imię Xięſtwa.

Tegoż ſamego czaſu, Jan Krol Czeſki, jako Pan zwierzchny, aſſekurował Kazimierzowi III. i iego dziedzicom, ſukceſſyą eventualną Xięſtwa Oświecimſkiego *in caſu* gdyby potomſtwo Xiążęcia Jana, ſynowca iego, uſtać miało.

W R. 1335. i 1339. po śmierci Władyſława Łokietka Krola Polſkiego, przywrocony pokoy miedzy Janem Krolem Czeſkim, a Kazimierzem III. ſynem i naſtępcą Władyſława, za poſrzedniſtwem Karola, Krola Węgierſkiego, krewnego obu. Ten traktat opiewa, że mocą iedney konwencyi poprzedzaiącey w R. 1335. ktora ſię znayduie w Sommersbergu, (k) i w Dumoncie,

[i] *Obacz Tab. Généalog. Sommersberg.*
[k] *Tom. 1. pag. 774.*

cie, (1) Jan i ſyn iego Karol, na ow czas Margrabia Morawſki, zrzeką ſię na zawſze ſwoich pretenſyi do Korony Polſkiey, i do tytułow, ktore wzięli, pod kondycyą, że Krol także Polſki, ze ſwoiey ſtrony, zrzecze ſię na wieki praw mniemanych Korony ſwoiey do Xięſtw Sląſkich, i nie będzie więcey kłocił Krolow Czeſkich w tey mierze. Ratyfikacya Kazimierza III. ktora potwierdza ten traktat, we wſzyſtkich ſwoich artykułach, uczyniony ieſt w R. 1339. Akt zaś oney obacz Nro. XIV.

W obu aktach Xiążęta i Xięſtwa Sląſkie, ktorych Polſka zrzeczenie uczyniła Koronie Czeſkiey, ſą położone po imieniu, mianowice Xiąże Władyſław Cieſzyńſki i Xiąże Jan Oświecimſki ze ſwoiemi Xięſtwami. Nadto Kazimierz w akcie ſwoim ratyfikacyi 1339. obowiązuie ſię pod przyſięgą, za ſiebie i za ſwych naſtępcow, zrzec ſię na wieki wſzelkiey pretenſyi do pomienionych Xiążąt i Xięſtw Sląſkich, z ich przynależytościami; niekłocić nigdy Krolow Czeſkich, w tey mierze, nieprzywłaſzczać ſobie ani przyimować żadney zwierzchności nad temi Xiążętami i Xięſtwami; deklaruie przytym że nie miał do nich nigdy żadnego prawa, i że to zrzeczenie ſię, nie będzie mogło nigdy być nadwerężone, ani żadnym pretextem, ani biegiem czaſow.

Użył zatym Ceſarz Karol IV, iako Krol Czeſki, prawa ſprawiedliwie nabytego, kiedy przyłączył wiecznie

---

[1] *Tom. 1. Part. 2. pag. 150.*

cznie do Korony Czeſkiey Xięſtwa Sląſkie, a mianowicie Xięſtwo Oświecimſkie. Potwierdzili to wſzyſcy Elektorowie w R. 1355. świadkiem akta konfirmacyi każdego Elektora w ſzczegulności, chowane w archiwach, tudzież kopia aktu Elektora Moguńckiego wydana przez Balbina i Dumonta.

W R. 1372. zrzeczenie to było ieſzcze potwierdzone przez Ludwika I. Krola Węgierſkiego i Polſkiego; (obacz akt Nro: XV.) gdzie Xięſtwo Sląſkie, a mianowicie Xięſtwo Oświecimſkie ſą wyrażone po imieniu, i gdzie Ludwik obiecuie pod przyſięgą, tak za ſiebie, iako za małżonkę ſwoię Elżbietę, tudzież ſwoich dziedzicow i naſtępcow, że nieuczyni nigdy żadnego kroku do opanowania ktorey z Prowincyi Czeſkich, ani wyżey wſpomnionych Xięſtw Sląſkich; że nie będzie nigdy do nich rościł żadnych pretenſyi; i że, gdyby kiedy iacy Xiążęta albo dziedzice tych kraiow, chcieli uznać zwierzchność Ludwika, albo iego dziedzicow, tedy ci nie przyimą, ani będą mogli przyiąć takiey ſubmiſſyi.

Prawa Korony Czeſkiey do Oświecima i Zatorza, zupełnie utwierdzone przez zrzeczenie ſię powtorzone, niemogły potym naymniey być nadwerężone czynnościami Polakow, i właſnych ſwych hołdownikow; czynnościami mowię, ktorym uczynione zrzeczenia, wyraziły cechę nieważności.

Przykłady, ktore ukazuią że Krolowie Czeſcy, używali praw naywyżſzey ſwoiey mocy, oraz oddawane hołdy od pomienionych Xiążąt hołdownikow, bez żadney przeſzkody ze ſtrony Polakow, znayduią

ſię

ſię w hiſtoryi. Wacław Krol Czeſki dał inweſtyturę w. R. 1372 Przemyſławowi Xiążęciu Cieſzyńſkiemu, na Xięſtwo Oświecimſkie, po śmierci Xiążęcia Iana bezpotomnego. Obacz Sommersberga. (m)

Sommersberg na tymże mieyſu ieſzcze powiada że w R. 1400. Wacław, iako Pan zwierzchni, potwierdził zaſtawę, ktorą Ian Xiąże Oświecimſki poſtanowił na Zatorze, dła ubeſpieczenia poſagu Iadwigi małżonki ſwoiey.

Znayduiemy ieſzcze w tymże autorze, (n) ieden dokument autentyczny R. 1402. ktory zawiera przymierze wſzyſtkich Xiążąt Słąſkach, gdzie Ian Xiąże Oświecimſki ieſt po imieniu wyrażony, na danie pomocy Krołowi Wacławowi, *zwierzchniemu Panu ſwemu* (te ſą słowa pomienionego dokumentu (uciśnionemu zewſząd od nieprzyiacioł.

W R. 1407. Tenże Wacław potwierdził inweſtyturę na Xięſtwo Oświecimſkie, daną, iako wyżey mowiono, Przemyſławowi Xiążeciu Cieſzyńſkiemu (o)

W akcie pokoiu publicznego, ktory Xiążęta Szląſcy, a między niemi mianowicie, ieſzcze Wacław Xiąże Oświecimſki i bracia iego zawarli, w R. 1435. widzieć, że ten traktat był zawarty, *na rekwizycyą i za roſkazem* Ceſarza Zygmunta, Krola Czeſkiego, ktorego ſię oni

G na-

(m) *Ad fin. Tom. 3.*
(n) *Tom. pag.* 1006.
(o) *In Append. ad Tom.* 3.

nazywali *pokornemi Wasallami i wiernemi* poddanemi, (p)

Traktat zawarty w R. 1447. ktory się daie widzieć w Sommersbergu (q) między Xiążętami, Opolskim, Raciborskim, Cieszyńskim, i Ianem czyli Ianuszem Oświecimskim z iedney strony, a Krolem i Krolestwem Polskim z drugiey, dla obrony wzaiemney swych kraiow; ukazuie drugi iawny dowod, że Polska miała ieszcze na ow czas tych Xiążąt, a tym samym Xiążęcia Oświecimskiego, ktorego żąda pomocy, za Xiążąt cudzoziemskich, i zgoła Koronie swoiey nie podległych.

Atoli nie maiąc względu na prawa tak starożytne, i tyle razy uznane przez swych Poprzednikow, Kazimierz IV. Krol Polski, w R. 1452. umyślił przywłaszczyć sobie iakimkolwiek bądź sposobem Xięstwo Oświecimskie, a do wykonania zamysłu swego, chwycił się okazyi zamieszkow, ktore podczas niedorosłego wieku Władysława Posthuma, wszczeły się w Czechach, Węgrzech i Austryi.

Historyk Polki Długosz rozwodzi w szczegulności sposoby, ktorych Kazimierz użył do wykonania swych zamysłow. Zaczęły się nieprzyiacielskie naiazdy przez Szafrańca Podkomorzego Krakowskiego, przeciwko dwom braciom, Przemysławowi Xiążęciu

Cię

(p) *Tom. 1. pag. 1019.*
(q) *Tom. 1. pag. 1011.*

Cieſzyńſkiemu, i Ianowi Xiążęciu Oświecimſkiemu, dla przymuſzenia onych do płacenia nieſprawiedliwego podatku. Lecz gdy oba ci Xiążęta odparli gwałt, i wpanowali ziemię Krakowſką, rzucił ſię ſam Krol do oręża, R. 1453. a maiąc większe ſiły, opanował zamek Oświecimſki. Po uczynionych prożnych uſiłowaniach do odzyſkania iego, Xiąże Ian przyciśniony był do uſtąpięnia Kazimierzowi Xięſtwa Oświecimſkiego, za wydatki i nakłady woienne, i do kontentowania ſię za reſztę ſummą 20000. grzywien *groſſorum latorum.*

Zamieſzki, pod panowaniem Władyſława, zakłoconym poſwarkami o religią, a zakończonym R. 1457. śmiercią ukwapliwą tego młodego Krola, wſzczęte, niedopuściły utrzymać orężem praw Korony Czeſkiey, nadwerężonych od Polſki. Wſzakże Jerzy naſtępca Władyſława, lubo krolowanie iego było zbyt burzliwe, myślił one utrzymać, i odwołał ſię względem Xięſtwa Oświecimſkiego, iako należącego do Xięſtwa Cieſzyńſkiego. Z tym wſzyſtkim Krol Jerzy, maiąc w tym wielki interes, aby żył w przyiaźni z Kazimierzem, o ktorego przymierze i pomoc poſtarał ſię iuż w R. 1460; pozwolił przez konwencyą podpiſaną na zieździe obu tych Krolow w Głogowie R. 1462. trzymać w poſſeſſyi Krolowi Polſkiemu Xięſtwo Oświecimſkie, i Zatorſkie: wſzakże, żeby ſię przez to nie ubliżało prawu Korony Czeſkiey, zamierzona była ta poſſeſſya do życia tylko Kazimierza: co ſię dowodzi wypiſem Sommersberga (r) Nro. XVI. Temu to przy-

(r) *Tom. 2. in Mantiſſa Dipl. p. 86.*

przypadkowi, ktory odwlokł nadzieie Xiążętom O-świecimſkim do odzyskania ſwych kraiow, a gorliwości o religią, zdaie ſię, że przypiſać należy, przedſięwzięcie Xiążąt Przemyſława Oświecimſkiego na Toſt,, i Iana Oświecimſkiego na Gleibitz, także innych Xiążąt wyżſzego Szląſka, że w R. 1469. przyſtąpili do ſtrony Macieia Korwina, obranego Krolem Czeſkim, przez Katolikow za namową Papieża, przeciwko Krolowi Ierzemu. Akt tey unii, ktory przywodzi Sommersberg (s) funduie ſię pryncypalnie na prawach Korony Czeſkiey.

Tym czaſem Kazimierz IV. zoſtał w poſſeſſyi Xięſtwa Oświecimſkiego i zamku Zatorſkiego, aż do śmierci ſwoiey zaſzłey w R. 1492. Ian Albert ſyn iego naſtąpił na Tron Polſki; Władyſław brat Iana Alberta noſił Koronę Czeſką, i Węgierſką; lecz ponieważ panowanie iego było nieprzerwanym ogniwem kłotni wnętrznych i woien zagranicznych, upatrzył dobrze Ian Albert, iaki obecne okoliczności, pożytek mu przynieść mogły. Daleki od boiaźni aby go brat nie obligował do wrocenia ſobie, co oyciec iego trzymał, nabył ieſzcze reſzty Xięſtwa Zatorſkiego, ktorą Xiąże Ian drugi przedał mu w R. 1494. Kontrakt tey przedaży znayduie ſię w Sommersbergu (r)

Zamieſzania nieuſtaiące pod panowaniem Władyſława, i ſyna iego Ludwika, niedopuściły przez wſzy-

---

(s) *Tom. 1. pag. 1054.*

(t) *Tom. 1. pag. 811.*

wſzyſtek ten czas powściągnąć uzurpacyi Polakow. Z tym wſzyſtkim Ferdynand I, uſiłował ieſzcze przywrocić, albo przynaymniey zachować prawa Korony, odnawiaiąc od pierwſzego zaraz roku wſtąpienia ſwego na Tron 1527. z Zygmuntem I. konwencyą, uczynioną w R. 1462. miedzy Jerzym i Kazimierzem (obacz Nro. XVII. wypis wyięty z Sommersberga) mocą ktorey poſſeſya Xięſtwa Oświęcimſkiego i Zatorſkiego, była ieſzcze zamierzona do życia Krola Polſkiego panuiącego.

Po tey epoce, nieznayduią ſię wprawdzie ślady żadnego aktu partykularnego, względem tych praw, z tym wſzyſtkim we wſzyſtkich Traktatach zawartych potym, i odnowionych częſto miedzy Czechami i Polſką, zakończenie przyiacielſkie ſtarożytnych i nowych ſprzeczek zawſze w nich ieſt warowane i zachowane.

Z powtorzenia i zbliżenia do ſiebie wſzyſtkich czynności, w przeciągu pisma tego, iako być mogły naykrociey wyrażonych, ten wypada wnioſek.

Ze od iedenaſtego i dwunaſtego wiekow, i w dawnieyſzych ieſzcze czaſach, Krolowie Węgierſcy, byli prawnemi poſſeſſorami Kroleſtwa Ruſi czerwoney, albo małey Ruſi, à tym ſamym miedzy innemi znakomitych Prowincyi Halicza i Włodzimierza, ktore do niey należały.

Ze ci Krolowie brali bez przerwania tytuły i używali Herbow Halicza i Włodzimierza.

Ze mocą tranzakcyi uczynioney miedzy Ludwikiem i Kazimierzem, ktorey ważność uznana była przez Polakow, ieſzcze w Roku 1673. Ludwik Krol

Wę-

Węgierſki, po śmierci Kazimierza, odebrał i miał prawo odebrania, poſſeſſyi Kroleſtwa Ruſkiego.

Ze Marya corka ſtarſza Ludwika, po ktorym wſtąpiła na Kroleſtwo Węgierſkie, była ſpokoyną poſſeſſorką Ruſi.

Ze potym to Kroleſtwo było wydarte zbroyną ręką i nieſprawiedliwie Maryi, od ſioſtry iey młodſzey Jadwigi, Krolowy Polſkiey.

Ze przez Traktat 1412. zoſtawiona wprawdzie Polakom poſſeſya Ruſi, lecz umowa finalna względem praw i pretenſyi wzaiemnych, była w nim zupełnie zachowana.

Ze Korona Węgierſka, nigdy i żadnym ſpoſobem nie zrzekła ſię praw ſwoich i pretenſyi.

Ze zamieſzania i woyny uſtawiczne, były na przeſzkodzie przyprowadzenia praw tych do ſkutku.

Ze iednak ſzukano przez wſzyſtkie, ile być może ſpoſoby, zachować przynaymniey one w całości.

Ze względem Xięſtw Oświecimſkiego i Zatorſkiego, prawo zwierzchności Korony Czeſkiey funduie ſię na dokumentach nader autentycznych.

Ze ta zwierzchność, iako nadgroda praw oczewiſtych uſtąpienia, tey Korony do całey Polſki, była zupełnie w ſwych czynnościach pokazana i utwierdzona przez zrzeczenia ſię formalne Polakow.

Ze Krolowie Polſcy opanowali potym te Xięſtwa *viá facti*, przez alienacye albo ſubmiſſye nieprawne, i nieważne, iako uczynione od Wazallow Korony Czeſkiey bezpozwolenia i ze wzgardą praw niewątpliwych oney.

Ze cokolwiek w tey mierze alleguie ſię ze ſtrony Polſkiey, nie może nigdy obalić praw tak gruntownych i ktore do tych czas ieſzcze ſię utrzymuią nad temi feudami; wakuiącemi i ſpadłemi od dawnych czaſow.

Że nakoniec po tak długiey przewłoce, Dom Auſtryacki może ſprawiedliwie przyprowadzić do skutku prawo i pretenſye prawne Koron ſwoich Węgierskiey i Czeskiey, oraz uczynić ſobie ſatysfakcyą ſpoſobami, ktorych zażył. Z tym wſzyſtkim w używaniu onych, poſtępował ſobie ze wſzelkim, ile być może, pomiarkowaniem, kontentuiąc ſię doſyć pomierną wartością za pretenſye oczewiſte do nayobſzernieyſzych i naylepſzych, Prowincyi Polskich, iakie ſą: Podole Wołyń, Xięſtwo Siewierskie, Woiewodztwo Lubelski i Ziemia Chełmska &c. wczaſie tym ſamym w ktorym ſię znayduie w potrzebie udania ſię do ſpoſob w nadzwyczaynych z właſzcza iż długie doświadczenie doſtatecznym ieſt dowodem, iako ſię uważyło w Manifeście podanym w Warſzawie: że Stan Rzeczypoſpolitey niedopuſzcza, aby ſię kiedy można było ſpodziewać, doyść ſprawiedliwości, zwyczaynemi ſpoſobami.

Num. I.

Literæ Andreæ II Regis Hungar. ad Innocentium Pontificem Romanum.

Sanctissimo in Christo Patri, Innocentio Dei gratia, sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ summo Pontifici, Andreas eadem gratia, Ungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Galitiæ Lodomeriæque Rex salutem & filialem devotionem.

Consvevit Sedes Apostolica, se justa petentibus, exhibere facilem & in explendis honestis petentium desideriis justis, apud Paternitatis Vestræ mansuetudinem promovendis, non immerito fiduciam Nobis repromittimus. *Noverit igitur Sanctitas Vestra, quod Galic. Principes & populus Nostræ ditioni subjecti humiliter a Nobis postularunt, ut Filium Nostrum Colomanum ipsis in Regem præficeremus, in unitate & obedientia Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ perseveraturis in posterum, salvo tamen eo, quod fas illis sit, a ritu proprio non recedere.* Verum ne tam expediens Nobis & Vobis illorum propositum, ex dilatione sustineat impedimentum, quod quidem multis de causis accidere posse constat, si legatum ad hoc exequendum à latere vestro destinatum præstolamur *à Sanctitate Vestra postulamus, quatenus Venerabili in Christo Patri Nostro Strigoniensi Archiepiscopo detis in Mandatis, ut Apostolica fretus auctoritate dictum filium Nostrum eis in Regem inungat, & Sacramentum super obedientia Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, ab eodem exhibenda recipiat.*

Præterea innotescere volumus Vestræ Paternitati, nos ad proficiscendum Hierosolymas, sicut & tenemur, studiose intendere, & omni diligentia testinare. Ideoque, Regni Nostri curam, cuius

 Princi-

Principes ad dissentiendum proni sunt, & filiorum nostrorum tutelam, quorum ætas Patrono indiget, & Patri nostro in Christo Strigoniensi Archiepiscopo, qui & dignitate cæteris præeminet, & fidei constantia probatus est, cum quibusdam aliis, quorum providentia, & in recessu, & post recessum nostrum credimus regnum plena tranquillitate potiri immutabiliter, possumus commendare. Quapropter, rogamus Paternitatem Vestram, quatenus compatiendo nostris necessitatibus, ipsum ab onere accedendi ad vos habeatis excusatum; venerabiles autem viros quinque Ecclesiensem, Geuriensem Episcopos, nec non Præpositum Albensem, Cancellarium Nostrum, dudum voto alligatos, & signo crucis insignitos, ut nobis itineris socii sint, utpote ex quorum societate non modicas vires constat nobis accrescere, a vocatione Vestra diligenter imploramus absolvi &c.

NUM. II.

Literæ Honorii Pontificis Romani ad Andream II. Regem Hungariæ.

Nuper ex parte tua fuit propositum coram nobis, quod, cum dudum Regi Nato tuo secundo genito ad Regnum Galetiæ sibi datum per venerabilem fratrem nostrum Strigoniensem Archiepiscopum auctoritate Sedis Apostolicæ coronato in Regem, filiam nobilis viri Ducis Poloniæ matrimonialiter copulasset; tum à te, quam ab ipso Duce corporali juramento præstito, quod neuter vestrum dissolvi hujusmodi matrimonium procuraret, quinimo Regem prædictum in obtinendo regnum ipsum defenderetis, toto tempore vitæ suæ casu sinistro accidit, Regem ipsum, cum sponsa & pluribus aliis viris nobilibus, a tuis hostibus capturari, & tam diu extra Regnum ipsum mancipatos custodiæ detineri, donec necessitate compulsus, cum ipsos aliter liberare non posses, juramento præstito, promisisti, quod & filio tuo tertio genito concesseris, ipsi regnum præfatum, filiam

liam nobilis viri Mieſzczlau matrimonialiter copulares, ſuper qua utique Apoſtolicæ proviſionis ſuffragium poſtulaſti.

Nos igitur hac, & aliis petitionibus tuis, in præſentia fratrum noſtrorum diligenter expoſitis, de ipſorum conſilio juramentum hujusmodi in eo duntaxat, quod regnum prædictum alii Regi auctoritate Apoſtolica coronato primo conceſſum tetigiſſe videtur, tanquam illicitum, & primo juramento contrarium decrevimus non tenere. In eo vero, quod ſpectat ad aliud matrimonium contrahendum; expedire non videmus, ut abſolvaris à nobis. Cum enim ſicut accepimus, præfatus filius tuus & filia, ſupradicti M. in minori exiſtant conſtituti ætate, antequam ad nubiles annos perveniant, tibi cautius & conſultius provideri poterit, in hoc caſu. Super eo autem, quod cauſam, quæ vertitur inter te & cariſſimam in Chriſto filiam noſtram Conſtantiam Romanorum Imperatricem ſemper auguſtam, & Reginam Siciliæ ad noſtram petiiſti audientiam revocari; noveris, nos eidem Imperatrici noſtras ſuper hoc literas deſtinaſſe, credentes, quod & ipſa velit libenter, ut idem negotium ad Apoſtolicæ Sedis remittatur examen &c. Datum Lat. VI. Kalend. Febr. Pontif. noſtri Anno VI.

NUM.

Ex Diplomatorio Manuſcripto Poloniæ apud Sommersberg Tom. II. Scr. Rer. Sileſ. in Mantiſſa Diplom. pag. 81.

Ludovicus Hungariæ Rex donat Caſimiro f. (III.) Regi *Regnum Ruſſiæ* hac conditione, quod ſi Rex Poloniæ prolem maſculinam ſuſceperit, tunc filius Regis *acceptis millibus florenis Hungaris* Regi cedere *Ruſſia* tenebitur: Sin vero Caſimirus abſque maſculina prole deceſſerit, *Regnum Ruſſiæ*, ita quemadmodum & Poloniæ devolvetur ſecundum priora pacta ad Regem Hungariæ. Datum Budæ infra octavas Feſti Paſchæ Anno Domini 1352.

NUM: IV.

Copia Donationis super Bona Polonica.

Nos Maria, Dei gratia Regina Hungarie, Dalmatie, Croatie &c. memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis: quod Serenissimo & Excellentissimo Principe olim Domino Ludovico premissa Dei gratia Rege Hungarie Polonie, Dalmatie &c. felicis & laudande recordationis genitore nostro benignissimo, volente Domino cæli, cujus nutu omnia reguntur, & disponuntur absque prole masculina de medio sublato, nobisque jure successorio, & ordine geniture coronam &c. solium dicti regni Hungarie, ac sceptra regiminis ipsius genitoris nostri, feliciter adeptis, Joannes filius Andree de Pallugya, ad nostram ac serenissime Principis domine Elisabeth, eadem gratia regine Hungarie genitricis nostre benignissime veniendo presentiam, suas fidelitates, & obsequiorum merita, quibus primum eidem domino Regi Ludovico, ac tandem nobis possetenus studuit complacere, proponens, ac in memoriam nostre revocans Majestatis, portionem possessionariam in possessione Demetrovich vocata, habitam, que quondam Desk, ac portiones possessionarias in possessionibus Iesmanich, Plesevich, & Popovich, vocatis, habitas, & existentes, que quondam consortis Jvan hominum, ut fertur absque heredibus utriusque sexus defunctorum prefuisse asseruntur, in regno nostro Russie in districtu Premisliensi existentes, rationeque preuia ad manus nostras regias devolutas, sibi & Ladislao, & Michaëli uterinis; nec non Andree filio Philippi Patrueli fratribus suis a nobis perpetuo conferri postulavit: Nos igitur, que cunctorum merita animo debemus metiri pietatis, consideratis premissis fidelitatibus, & fideliorum obsequiorum meritis ipsius Johannis, quibus idem, primum anotato domino Regi Ludouico, & demum, ut prementionatum eodem de medio sublato, nobis, locis & temporibus oportunis, juxta possibilitatis sue exigentiam indesinenter studuit complacere, predictas portiones possessionarias in dictis possessionibus Demerovich, Jesmanich,

Plesеu-

Pleſeuich & Popouich vocatis habitas, annotatos quondam Deſsk, & dominam condam conſortem Jvan de jure contingentes, pro ut eodem de jure noſtre regie pertinere diſcernuntur collacioni, cum omnibus earum utilitatibus & pertinentiis vniuerſis ſub eiſdem metis & terminis: ac conditionibus —— —— quibus per prefatos condam Doſsk & dominam conſortem Jvan habite fuerunt, & poſſeſſe de conſenſu ejuſdem domine genitricis noſtre, Prelatorumque & Baronum noſtrorum conſilio prematuro, eidem Johanni, ac Ladislao, Michaeli & Andree fratribus ſuis, Eorumque heredibus, & poſteritatibus vniverſis dedimus donavimus & contulimus, immo damus donamus & conferimus jure perpetuo, & irrevocabiliter tenendas & habendas, teſtimonio preſentium mediante, ſaluo duntaxat jure alieno. Datum Bude in octavis feſti beati Michaelis Archangeli, anno domini Milleſimo Tercenteſimo octuageſimo quinto.

Copia Statutionis.

Nos Emericus Bubek totius Regni Ruſſie Capitaneus ſignificamus tenore preſentium quibus expedit vniuerſis. Quod Johannes filius Andree Nobilis de Kis-Pallugya, de comitatu Lyptouienſi, Literas Sereniſſime Principis Marie dei gratia Regine Hungarie nobis preſentavit in hec verba: Maria dei gratia Regina Hungarie Dalmatie Croatie &c. fidelibus ſuis magnifico viro Domino Emerico Bubek Capitaneo Regni totius Ruſſiæ, vel Caſtellano cuidam Premislienſi ſalutem & gratiam. Cum Nos portiones poſſeſſionarias hominis cujuſdam Delsk dicti, qui ut dicitur abſque heredum ſolatio univerſe carnis debitum perſolviſſet, Demetrouich, & alias portiones ejuſdem ubicunque locorum ſituatas & quocunque nomine vocitatas, Item Jeſmanich, Pleſeuich, & Popouich vocatas, ad prefatum caſtrum —— —— vocatum ſpectantibus & pertinentibus Johanni, Ladislao, & Michaëli filiis Andree de Kis-Pallugya & Andree filio Philippi de eadem aliis litteris noſtris mediantibus nove donationis titulo duximus concedendas, eoſdemque in dominium earundem poſſeſſionariarum portionum

volu-

volumus per veſtram fidelitatem legitime ſtatuere, & introduci; Fidelitati igitur veſtre mandamus & committimus preſentibus perceptis, eoſdem Johannem, Ladislaum, Michaëlem, & Andream in dominium earundem portionum poſſeſſionariarum introducere, & conſuetudinibus dicti regni Ruſſie ſtatuere debeatis, premiſſe Noſtre nove donationis titulo poſſidendas Datum Bude in octavis feſti beati Michaëlis Archangeli anno domini milleſimo tercenteſimo, octuageſimo quinto. Nos itaque preſentes Litteras domine noſtre Regine honorabiliter ut tenemur acceptauimus, portioneſque poſſeſſionarias Demetrovich, & alias etiam pertinentes cujuſdam hominis Deſsk vocati, abſque heredum ſolatio deceſſi, & defuncti nec non Jeſmenich, Pleſeuich, & Popouich, ad caſtrum —— —— pertinentes, & ſpectantes ſepe dictis Johanni, Ladislao, Michaëli ac Andree fratribus ſuis iuxta preceptum Literarum Reginalium aſſignavimus in perpetuum, & ſtatuimus, ipſis, heredum ipſorum ſucceſſoribus iure perpetuo, & irrevocabiliter poſſidendas, tenendas & habendas, nullius contradictione obviante. In cuius rei teſtimonium perpetuamque firmitatem preſentes ſigillo noſtro conſignantes eidem Johanni, & fratribus ſuis prenotatis duximus concedendas. Datum in —— —— burga eadem die feſti omnium ſanctorum anno prenotato.

Num. VI.

Nos Wladislaus dei gratia Rex Polonie Necnon Terrarum Cracouie Sandomirie Siradie Lancicie Cuyauie Lithwanieque Princeps Supremus Pomeranie Ruſſyeque dominus & Heres etcetera. Ad certitudinem preſencium & memoriam futurorum. Inter varias ſolicitudines curaſque multiplices que miniſterio Regie dignitatis incumbunt de pacifico & ſalubri ſtatu Regnorum noſtrorum ſolicite cogitare nos conuenit, ut in Regnis ipſis ac Subditis noſtris vigeat tranquilla beatitudo quietis & ſolide pacis gracia nutriatur. Summopere igitur occurrendum eſt ut non creſcant Jurgia ſed iuxta Magiſtram bonorum omnium caritatem que nil ſapit

pit extraneum nil afperum nil confufum, ymmo propria equitate nutrit concordiam diffociatos coniungit pacem & vnitatem confolidat, Cupientes itaque omnium difplicenciarum Odiorum Jniuriarum diffenfionum & gwerrarum materias & fomites inter Sereniffimum Principem dominum Sigifmundum Romanorum Regem femper Auguftum & Hungarie Regem &c. fratrem noftrum cariffimum ab vna, Nofque & Preclarum Principem dominum Vytowdum magnum ducem Litthwanie fratrem noftrum dilectum partibus ex altera, ac Regna Dominia & Subditos cuiuslibet noftrum quoquomodo hactenus exortas & atemptatas tollere & fuffocare & ad ftatum debitum mutue caritatis vnione laudabili deducere, Ad huiufmodi connexionis Pacis & fraternitatis & Concordie inconcuffe duraturam deuenimus vnionem, Primo nempe ex certa noftra fciencia & in virtute fidei Catholice perfecte & puro corde ac verbo Regio, accedentibus ad hoc eciam Prelatorum Baronum ac Procerum Regni noftri Polonie Confenfu pariter & affenfu affumimus & pollicemur Quod ab hac die & hora inantea puram veram & finceram fraternitatem, vnacum predicto domino Allexandro duce lytthwanie &c. Pro quo domino Sigifmundo Regi &c. predicto facimus caucionem quod Jdem dominus Allexander dux lyttwanie &c. viceuersa fibi eandem fraternitatem iugiter obferuabit & per fuas autenticas & Priuilegiales litteras firmabit, exhibebimus & feruabimus, Jpfumque contra omnem hominem viuentem ipfum hoftiliter inuadere mollientem totis noftris viribus adiuuabimus & quod auxilium vel confilium nunquam dabimus nec confenciemus contra ipfius ftatum feu feu aliam neque in periculum feu necem ipfius perfone nos vel alium perfonas aliquatenus machinabimur aut machinari volentibus confenciemus, Sed pocius confervacionem fanitatis, & vite ipfius, honorem quoque ipfius pro poffe procurabimus & quod de Regnis Terris Dominiis vafallis ac Subditis ipfius nullo vmquam tempore quidquam attemptabimus, dampnum quoque & periculum ftatus & perfone ac honoris ipfius auertemus. Proditoribus & Rebellibus eius non confenciemus, ymmo fraternitatem ipfius in talibus vbi fciuerimus premuniemus fibi intimando defendemus ac ei

afiftemus

assistemus, ac omnia alia ac singula erga eius fraternitatem generaliter & specialiter attendemus & efficaciter observabimus que vere & sincere fraternitatis vinculum exigit & que in presentibus litteris nostris per distincciones & continencias earundem in suis punctis clausulis & articulis sentencijs quoque & capitulis vniversis comprehenduntur promittimus firmiter inviolabiliterque & effectualiter attendere & tenere, prout vicaria & reciproca vicissitudine prefatus dominus Sigismundus frater noster carissimus heccine nobis & eidem domino Alexandro duci Lytthwanie &c. tenenda & observanda repromisit. *Verum quia super Terris Russye Podolye Moldauie inter ipsum dominum Sigismundum &c. & nos & occasione earundem inter cetera dissensionis materia vertebatur, In facto itaque Terre Russye interprefatum dominum Sigismundum &c. & nos concordatum extitit hoc modo, ut vita sibi insimul & nobis comite usque ad diem obitus vnius ex nobis quem prius nutu diuino eximi contingat ab humanis, inter ipsum dominum Sigismundum Regem &c. Nos & dominum Allexandrum predictum pacis & Treugarum federa habeantur & inconcusse observentur modo infrascripto, quibus Treugis durantibus Terram Russye prout tenemus pacifice tenebimus sine impedimento predicti domini Sigismundi Regis &c. & Regnorum ac subditorum ipsius aliquali, In terra vero Podolye Idem dominus Sigismundus Rex &c tam per se quam per suos Subditos promisit nos non impedire, neque alicui ad illam impediendam Consilium fauorem vel auxilium prestare Treugis durantibus infrascriptis. Item in casu quo nos eundem Regem Wladislaum &c. memorato domino Sigismundo Rege &c, fratre nostro voccacione diuina premori contingat. Extunc post obitum nostrum predicte Treuge infra quinque annos immediate sequentes debent perdurare. Et econverso si pretactum dominum Sigismundum Regem &c prius nobis decedere acciderit, federa huiusmodi Treugarum similiter infra Quinquenium inter Hungarie & Polonie Regna post eius decessum debent firmiter obseruari, & infra predictos quinque Annos Treugarum videatur de Justicia & Jure parcium, secundum seriem & continencias litterarum alias per Prelatos & Barones vtriusque Regni Hungarie videlicet & Polonie primum in Jglauia alio nomine in Nouavilla &*

alte-

altera vice in Antiqua villa confectarum quarum contenta habentes hic pro sufficienter insertis quoad hoc in suo robore volumus permanere. Preterea de Terra Maldwe siue Moldauie taliter ut sequitur in eundem dominum Sigismundum Regem &c. fratrem nostrum carissimum & nos est mutuo concordatum, ex quo enim Magnificus Alexander Woyeuoda Maldwanus ad beneplacita & mandata nostra se nobis dinoscitur obligasse, quam obligacionem dominus Sigismundus Rex predictus ob amorem pure & sincere fraternitatis nostre nolens turbare uel impedire, Jdeo dispositum extitit & firmatum, ut quotienscumque Turci & infideles Terras Corone Hungarie cum valido excitu hostiliter inuaderent & eandem depopulare & vastare mollirentur, aut quandocunque predictus dominus Sigismundus Rex &c. contra predictos Turcos aut infideles mille lanceas uel plures armaret & contra ipsos ad expedicionem extra fines Regni sui Hungarie destinaret, extunc ad ipsius nucciacionem & significacionem mandare debebimus supradicto Moldwano ut ipse propria in persona cum sua tota potencia eidem domino Sigismundo Regi &c. & ipsius exercitui succurrat & obsequia prestet fideliter & constanter, saluo si Moldwanus ipse infirmitate Notabili & gravi eo tunc esset preuentus quo casu nihilominus potentiam suam cum Rectore Exercitus sui Jdoneo trasmittere debebit, aut si saltim in seruitio nostro cum sua potencia protunc foret preoccupatus, qui si de mandato nostro ut prelibatur in succursum contra Turcos vel infideles personaliter uenire uel infirmitate preveniente mittere suam potenciam recusaret, Extunc nos ambo videlicet Sigismundus & Wladislaus Reges simul debebimus Terram Moldauie non obstante predicta obligatione potenter invadere, & ipsum Voyeuodam Maldwanum ab eadem amovere & dicioni nostre subiugare, obtentamque inter nos Reges diuidere & per limites seu terminos infrascriptos distingwere tali modo, Quod silue Majores Bucobina dicte incipiendo a montibus seu alpibus Regni Hungarie inter eandem Terram Moldauie & Terram Sepenicensem situate penes Sereth protendentes se ad aliam Siluam Minorem Burowina dictam usque ad fluuium Prutch debent per medium diuidi seu dimidiari, Et quod forum Jasskytarg

targ in finiſtra parte ſitam maneat pro nobis & Terris Ruſſye, forum vero ſeu villa Berleth in dextera parte ſita maneat domino Sigiſmundo Regi & Corone Regni ipſius Hungarie, Tranſcenſo autem fluuio Pruth reſidue Silue directe procedendo per Campos deſertos uſque ad mare pari modo cum eidem Campis deſertis per medium dividentur, Jta quod Byelegrod cum equali medietate pro nobis & Terris Ruſſye, & Kylia cum alia equali medietate pro domino Sigiſmundo & Corona Regni Hungarie maneant taliter dimidiate & diuiſe, Et pars illa que ex tali diuiſione, nobis cedet, remaneat in manibus noſtris ſub forma pacis & Treugarum ſuper Terra Ruſſye ſuperius expreſſarum. Vbi vero predictus Moldwanus conſtanter & fideliter mandata per nos ſibi iniungenda in ſubſidium domini Sigiſmundi Regis &c. & ſucceſſorum adimplebit, tunc predicta Totalis Terra Moldwe apud Jpſum remanebit, Etiam poſt obitum alterius noſtrum Regum predictorum ad Quinquenium ſub federe Treugarum predictarum, Saluo Jure partis vtriuſque. Jtem ſi aliquis vel aliqui ex ſubditis cujuſcunque noſtrum alterius Regnorum noſtrorum aut Terrarum aliquas vaſtaciones Predas Rapinas uel Jncendia uel alia quecunque Maleficiorum genera in Regnis & Terris alterius comiſerit uel comiſerint, quod per hoc Treuge premiſſe non infringantur; ſed quod idem malefactores ad ſatisfaccionem Judicialiter compellantur ita quod dampna per ipſos facta de bonis eorum refarciantur, Et ſi Judicio parere contempnerent uterque noſtrum ipſos tanquam maleficos perſequi & inpugnare tenebitur & debebit. Et ut prelibatur nullo diſſenſionis diſplicentie Controuerſie & Maleficii genere ſuperueniente quocieſcumque & accidente interrumpi poſſit & valeat quomodolibet uel diſſolvi fedus Treugarum & Jnſcriptionum predictarum, ſed ut in talibus delicta non maneant impunita, diſpoſuimus ut undecumque contingat in talibus delinqui aut exceſſum fieri recurratur & intimetur per Jniuriam & dampnum pacientem ad alterum Opidorum utpote de incolis Regni Hungarie ad Opidum Sandecz & de Jncolis Regni Polonie ad Opidum Levcze. Quequidem Opida teneantur Judicibus hincinde ex utraque parte deputatis aut deputandis ca-

ſum

ſum delictum & éxceſſum intimare & ipſos inuocare, uti in termino competenti Judices quatuor numero videlicet Committatuum de Sarus Scepuſienſis Viuarienſis & Zemplinienſis pro tunc conſtituti & per dominum Sigiſmundum &c. deputati ad inſtanciam & querelam Jncole de Polonia in Antiqua villa & ex adverſo Judices totidem per nos prefatum Wladislaum Regem Polonie &c. conſtituti & in litteris noſtris nominatim expreſſi utpote Sandecenſis & Voynicienſis Caſtellani Judex & Sub Camerarius Cracouienſis eciam pro tempore conſtituti Jn villa Schramouicze aut in eiſdem locis minor pars Judicum eorumdem prout rei qualitas depopoſcerit convenient ac Judicium & iuſticiam facient ſimpliciter & de plano, nec non ſubterfugiis ceſſantibus in delinquentes digne animaduertant. Et in coroborationem fidem & teſtimonium cautele uberioris Sigilla prelatorum Baronum & Procerum Regni noſtri quorum nomina ſingularius inferius deſcribuntur penes Sigillum noſtrum Regale preſentibus ſunt appenſa. Nos quoque miſerac one diuina Nicolaus Archiepiſcopus Halicenſis ad Eccleſiam Gneſnenſem Poſtulatus Regni Polonie Vicecancellarius Albertus Epiſcopus Poſnanienſis Regni Polonie Supremus Cancellarius, Semouithus Senior Boleslaus Mazouie Sigiſmundus Nouogrodenſis dei gracia duces Johannes de Tarnow Cracouienſis & Mathias de Labiſchino Breſtensis Palatini, Sbigneus de Brzeſye Regni Polonie Marſchalcus Johannes Szekoczini lublinenſis Johannes de Tholiſchcow Caliſienſis Dobrslaus de Oleſchnicza Voynicenſis Martinus de Calinow Siradienſis domaratch de Cobylani Byecenſis Sbigneus Bank de Altomonte Roſpergenſis Paulus de Bogumilouice Polanecenſis Slawecz de Boglewicze Czirnenſis Caſtellani, Johannes de Melſtin Bartoſſius de charbinouice Sandomirienſis Donyn de Skrzino Cuyauienſis Subcamerarij, Zauiſſius de Oleſchnicza Tribunus Lublinens Virzbantha de Branice dapifer Gnewoſſius de dalewice Subdapifer florianus de Dzaduſchicze Subpincerna Cracouienſis, Adam de Thur Lancicienſis Nicolaus de Milcouice Syradienſis Subdapiferij, Jacobus de Boturzin Magiſter curie & Subcamerarius Reginalis Johannes de Conyn Magiſter coquine Reginalis , Dobeslaus de Curoſzwanky Johanes

 Man-

Manzik de Dambrowa Zawiſſius Niger de Garbow Petrus de Medzwedz Andreas Czołek de Oſtralanka Capitaneus Halicenſis Paulus de Biſkupicze Criſſinus de Cozeglowij Zaclica de Korzkyew Nicolaus Powała de Tarczow Groth de Oſtrow Johannes de Oſolin Henricus de Rogow Petrus de chelin Petrus Cordob Stanislaus de Wynarij Nicolaus Sinowecz de Warzangow Nicolaus Crakowka de Wſczifchowicze Andreas de Brotchoczicze Jacobus de Grzibaw Raphael Borowecz de dalelchcouicze Nicolaus Slanka de Rudka derslaus de Włoſtowice Adam Scheuiga de Moſkorzow, bona fide & chriſtianice noſtris & fratrum Regnicolarumque vniuerſorum vice & nominibus aſſumimus pollicemur & fideiubemus, quod omnia & ſingula ſuperius ſcripta & expreſſa prefatus dominus noſter Wladislaus Rex attendet & noſque attendemus & ſeruabimus ſuam quoque Serenitatem toto conamine inconcuſſe obſervando inducimus, dolo & fraude in premiſſis omnibus & ſingulis proculmotis. Datum in Libli› decima quinta die Menſis Marci Anno domini Milleſimo Quadringenteſimo duodecimo &c.

Sigillum Regis appenſum, cum aliis quinquaginta Magnatum Poloniæ; quorum duodecim avulſa ſunt.

Num. VII.

Wladislaus dei gratia Rex Polonie necnon Terrarum Cracovie Sandomirie Syradie Lancicie Cuyauie, Lithwanieque Princeps Supremus Pomeranie Ruſſieque dominus & heres. Notumfacimus quibus expedit univerſis Quomodo cupientes ea que per prelatos & Barones noſtros videlicet Reuerendos in Chriſto patres dominos Nicolaum Sancte Gneſnenſis & Nicolaum Sancte halicenſis Eccleſiarum archiepiſcopos ac validos viros Chriſtinum de Oſtrow Caſtellanum Cracouienſem Johannem de Tarnow Cracovienſem Nicolaum

laum de Michalow Sandomiriensem Palatinos, Michaelem de Bogumilouice Sandomiriensem Johannem de Szczekoczin Lublinensem Castellanos, Sbigneum de Brzeze Regni Polonie Marschalcum & Zavissium de Oleschnicza Tribunum Lublinensem in Iglauia alio nomine Nowauilla feria tercia proxima ante dominicam Ramis palmarum nunc preteritam, cum Prelatis & Baronibus domini Sigismundi Regis Hungarie Illustris fratris nostri carissimi Ipsius plenam & omnimodam potestatem habentibus, tractata sunt alterutrim & conclusa, Eorumque litteris efficaciter roborata ac firmata, ad finem debitum ac perfectum redducere ad Conuencionem & terminum Placitorum, ad diem Sancti Martini proxime venturum, nostris Prelatis & Baronibus in Schramouicze, Prelatis vero ac Baronibus Jpsius domini Regis Hungarie in Antiqua villis statutum & prefixum juxta continenciam litterarum prelatorum & Baronum predictorum, Hos Prelatos videlicet venerabiles in Cristo patres & dominos Jacobum Plocensem Albertum Poznaniensem Nicolaum wilnensem & Mathiam premisliensem Episcopos, Barones autem Christinum Castellanum Cracouiensem Johannem Liganza lanciciensem Mathiam Calisiensem Palatinos, Georgium alias Gedigolt Consiliarium fratris nostri ducis Allexandri alias withowd Capitaneum Podolie, Johannem de Sczczekoczin Lubliniensem Nicolaum Santocensem Castellanos Johannem Cracouiensem & Petrum Syradiensem Judices, de ipsorum fidei puritate, solerti industria, maturo consilio, & prouida circumspeccione plurimum confidentes, & maxime presumentes, dirigimus destinamus & mittimus, Jpsosque in Judices, amicabiles compositores, & arbitrarios decisores, Omniumque negociorum & causarum nostrarum gestores, eligimus & constituimus iuxta formam & tenorem literarum ut premittitur, per predictos Prelatos & Barones in Iglauia alio nomine iu Nowauilla super finali decisione & conclusione omnium factorum, inter nos & predictum dominum Sigismundum Regem Hungarie vertencium, confectarum, Hoc expresso, quod si unus aut plures Jpsorum mortui aut legitime impediti fuerint, quod alii vel alius loco ipsorum ponantur & locentur, Dantes & concedentes eisdem Prelatis &

Baroni-

Baronibus noſtris, meram, puram, abſolutam, & omnimodam noſtram Regiam auctoritatem, Ex certaque ſciencia noſtra & animo deliberato plenam ac omnimodam poteſtatem, omnium diſplicenciarum, cauſarum, controuerſiarum, & injuriarum materias, inter nos, Regnum, Terras, dominia, Metas, Limites, Territoria & confinia noſtra, ac dominum Sigiſmundum Regem hungarie, Terras, Subditos, dominia, Metas, limites & confinia Jpſius currentes & exortas Judicandi, Sentenciandi, tractandi, concordandi, arbitraliter decidendi, componendi, concludendi ac Juridice finaliter terminandi, ſimul eciam uel diuiſim, Terminosque ad decidendum ſi ſemel decidi uel terminari non poterint, prorogandi & ſtatuendi, tociens quociens fuerit opportunum. Promittentes, ratum gratum atque firmum perpetuo tenere & ſeruare, quidquid per ipſos Judicatum, tractatum, compoſitum, deciſum ac concluſum fuerit in premiſſis Harum quibus Sigillum maieſtatis noſtre & appenſum teſtimonio litterarum. Datum in Becz die dominica proxima ante feſtum Sancti Martini, Anno domini Milleſimo Quadringenteſimo vndecimo.

dominus Rex
Per ſe.

Num. VIII.

Nos Jacobus dei gracia Plocenſis Albertus Poznanienſis Nicolaus Vilnenſis Mathias Premislienſis Eccleſiarum Epiſcopi, Criſtinus de Oſtrow Caſtellanus Cracouienſis Johannes liganza Lancicienſis Mathias de Wanſzoſche Caliſienſis Palatini, Georgius alias Gedigolt, Conſiliarius ducis Allexandri alias withowd, Capitaneus Podolie, Johannes de Szczekoczini, lublinenſis, Nicolaus de Bloczischow Santocenſis, Caſtellani, Johannes Cracouienſis & Petrus Siradienſis Judices ſignificamus tenore preſencium quibus

bus expedit universis. Quod habito & seruato die Conuencionis & termino Placitorum per venerabiles in christo Patres dominos Nicolaum Gnesnensem & Nicolaum halicensem Archiepiscopos Chistinum de Ostrow Castellanum Cracouiensem, Johannem de Tarnow Cracouiensem Nicolaum de Michalow Sandomiriensem, Palatinos, Michaelem de Bogumilou cze Sandomiriensem Johannem de Szekoczini lublinensem, Castellanos, Sbigneum de Brzeze Marschalcum Regni Polonie, & Zauissium de Oleschnicza, Tribunum Lublinensem, Consiliarios & Ambasitores domini nostri Wladislai Regis polonie &c. circa festum Sancti Martini, nobis in Schramouicze, & prelatis ac Baronibus Serenissimi Principis domini Sigismundi Regis hungarie &c. in Antiqua villis, juxta tenorem literarum per eosdem Consiliarios & Ambasitores domini Wladislai Regis Polonie domini nostri graciosissimi, Jn Jglauia alio nomine in nouauilla, confectarum, cum Prelatis & Baronibus, videlicet domino ladizlao Episcopo Timiniensi, Necnon ecclesie beate Marie virginis in Czepuss gubernatore Sijmone de Rosgon Judice Curie domini Regis Hungarie, Emrico de pereni secreto Cancellario domini Regis hungarie. Petro de pereni alias Comite Siculorum, Johanne de Rosgon, Stephano de Nana Petro de Brizowic Comite Czepusiensi, Matheusch Palecz Comite de Borsed Castellano de drusdzur, Johanne de Humenna, Stephano filio Pauli de Szomosch Benedicto Czuder, & Johanne filio Jacobi de Nadmihal, ad eandem Conuencionem per Serenissimum principem dominum Sigismundum Regem hungarie missis, de speciali & expresso mandato Serenissimi principis domini Wladislai Regis Polonie domini nostri graciosissimi, ad hunc finem deuenimus, & hoc in eadem Conuencione conclusimus, Primo & principaliter quod treuge pacis per Serenissimos principes dominos Sigismundum Hungarie &c. & Wladislaum Polonie &c. Reges Regnaque & dominum Allexandrum alias Withowd, & subditos ac Coadjutores ipsorum firmiter inuiolabiliterque ac cristianice, a die date presentium usque ad festum Asumpcionis beate Marie virginis gloriose proxime affuturum, debent teneri & seruari. Jta quod interim Jpsis stantibus ac firmiter observa-

serva-

feruatis pro firmanda pace perpetua, predicti Serenissimi Principes & domini Sigismundus hungarie &c. & Wladislaus Polonie &c. Reges, Ipso die dominico Carnisprivij proxime affuturo, quo in Ecclesia dei, Esto mihi decantatur, uel alia die si quam apciorem eis invenerint, Ipse dominus Sigismundus Rex hungarie in Kersmargth uel in lubowla, & dominus Wladislaus Rex Polonie in Sandecz debent constitui, & ibi demum de personali Conuencione per ipsos facienda, die & loco aptis prouidere. Ad quam utique quilibet ipsorum Regum debet venire, nisi infirmitate aut aliquo alio notabili, & legitimo impedimento esset impeditus, quod vtique impedimentum si occurrerit, unus alteri significando declarabit. Si autem quod absit, habita Conuencione, ut permittitur, personali, Ipsi domini Sigismundus hungarie, & Wladislaus polonie, Reges, perpetuam inter se non fecerint vnionem, ex tunc ad festum beatorum Philipi & Jacobi Apostolorum proxime affuturum, juxta seriem litterarum in Jglauia alias in Nouavilla confectarum, Prelati & Barones domini Sigismundi Regis hungarie in Antiqua, & prelati ac Barones domini Wladislai Regis polonie in Schramouicze, villis, ad idem faciendum precise ac directe, debent iterum conuenire, Et omnes displicencias dissensiones, ac iniuriarum materias, inter eos em dominos Sigismundum hungarie, & Wladislaum polonie, Reges currentes & exortas, per modum concordie, aut Judicialiter seu rigore justicie, prout in litteris predictis in Jglauia seu in Nouauilla confectis describitur, decidere, rectificare, & complanare, Que quidem littere, per prelatos, & Barones in Jglauia alio nomine in Nouauilla, pro perpetua vnione, inter predictos dominos Sigismundum Hungarie, & Wladislaum Polonie, Reges, confecte & conscripte (non obstantibus hiis inscriptionibus, quas ad Conuenciones per dominos predictos, Sigismundum hungarie & Wladislaum polonie Reges, habendas & treugas quas ad festum Assumpcionis beate Marie proxime affuturum seruandas, conficimus & facimus presentibus, in omnibus earum clausulis, articulis, punctis distinccionibus, condicionibus & Sentenciis debent inuiolabiliter obseruari, & teneri, ac eciam in suo robore permanere, Illo eciam addito specialiter

& ex-

& expreſſo, quod ipſe dominus noſter Wladislaus Rex Polonie &c. Cruciferos de Pruſſia per gwerras & contenciones gwerrarum notabiles & publicas non invadet nec turbabit, ſed iuxta tenores litterarum quarumcunque inter ipſum dominum Wladislaum Regem Polonie eiuſque fratrem dominum ducem, Withowdum, ex vna & ipſos Cruciferos parte ex altera, quomodolibet confectarum, facta ſua cum ipſis diſponet. Si autem ipſe dominus Wladislaus Rex polonie dominus noſter graciofus, eos quod deus aufferat per gwerras manifeſtas ut premittitur moleſtaret contra inſcripciones proprias ſuper vnione perpetue pacis, inter ipſum & eoſdem Cruciferos, confectas, ex tunc dominus Sigiſmundus Rex hungarie ad ſeruandas pacis treugas, quas a die date preſenciun, ad predictum feſtum Aſumpcionis beate Marie virginis proxime affuturum ſtatuimus & fecimus, non debet eſſe aſtrictus ſeu ligatus, ſi autem ipſi Cruciferi ex aduerſo inſcripciones ipſi domino Wladislao Regi polonie factas violarent, & eas ſeruare contempnerent, tunc ipſe dominus Sigiſmundus Rex hungarie &c. debet recedere ab ipſis Cruciferis & nulla penitus Jpſis auxilia, ſubſidia, & conſilia preſtare tenebitur, adverſus dominum noſtrum Regem polonie, & fratrem ipſius dominum Allexandrum alias Withowd, & ipſorum Coadjutores in littera vnionis contentos & conſcriptos, Publica uel occulta. Promittimus inſuper bona fide ſine dolo & fraude, quod preſentes litteras dominus Wladislaus Rex Polonie predictus, dominus noſter graciofiſſimus in omnibus eorum articulis, clauſulis & condicionibus tenebit & ſeruabit, & litteris ſue maieſtatis ſigillo confirmabit, quas in Caſtro Czornſteyn, Jpſo die Epifanie domini predictis prelatis & Baronibus, cum quibus has inſcripciones fecimus tradendas & dandas reponemus, Eo eciam non obmiſſo, quod Mercatores de Regno hungarie ad Regnum polonie juxta tractatum & diſpoſicionem in Jglauia alio nomine Nouauilla habitam, cum eorum Mercibus liberam tranſeundi, & redeundi ac facta eorum diſponendi habebunt facultatem. Harum quibus Sigilla noſtra ſunt appenſa teſtimonio litterarum. Datum in Schramouicze feria quinta Jpſo die feſti ſancte Eliſabet, Anno domini Milleſimo, Quadringenteſimo vndecimo.

(L.S.) (L.S.) L.S.) (L.S.) (L.S.))c(

NUM. IX.

Nos Wladislaus dei gracia Rex Polonie Nec non terrarum Cracovie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cujauie Litthuanieque Princeps Supremus Pomeranie Russieque Dominus & Heres Et Allexander alias witawdus Magnus dux Littwanie &c. Notum facimus quibus expedit uniuersis. Altitudo diuiciarum sapiencie & sciencie dei cuncta disponens numero, pondere & mensura, qui eciam corda tenet Regum & illa quo voluerit sua voluntate deflectit. Nos cum Serenissimo Principe domino Sigismundo dei gracia Romanorum &c. Rege fratre nostro carissimo, conuenire disposuit, vt inter nos mutuis hincinde tractatibus colloquiis & placitis obseruatis & habitis inter nos, ab vna, & prefatum dominum Sigismundum Romanorum &c. Regem fratrem nostrum carissimum parte ab altera super omnibus odiis, displicencijs, rancoribus discrepancijs lesionibus, dampnis Jniurijs & offensis post perpetua pacis federa dudum in Liblio inita inter nos utrumque subortis suscitatis & occasione quacunque, a quacunque parte transgressis, mutua caritas & rediuiua fraternitas oriretur, Omnium Rancorum odiorum displicenciarum, dissensionum dampnorum Jniuriarum offensarum & discrepanciarum, spiritus sancti nos gracia dirigente, ammotis prorsus fomitibus & incentivis peremptis, paxque perpetua & tranquillitas restaurentur, quia non nisi pacis in tempore bene colitur auctor pacis. Jdcirco non per errorem aut inprouide, sed animo deliberato, sano prelatorum Principum Baronum & Procerum nostrorum fidelium accedente consilio, hujusmodi pacem vnionem, ad fraternitatem restaurauimus reduximus, restauramus & reducimus ad fraterne caritatis pristine perfectionem, que per quedam incommoda dampnorum iniuriarum & offensarum predictarum fuerat aliquanto tempore intercepta, ita quod ad ea mala nunquam de cetero sub fide & honore & pondere prestiti iuramenti instantibus seu obuiantibus suggestionibus persuasionibus & susurrijs quorumcunque quomodolibet reuertemur, nec eorum ullo unquam tempore nos & heredes & Successores nostri inter nos in

malo

malo debemus nec volumus reminiſci, ad animum reuocare, innouare uel mouere, ex nouis vel alijs quibuſcunque cauſis & caſibus emergentibus, in futurum, in quocunque ſtatu uel dignitatis eminencia dirigente altiſſimo fuerimus ſublimati, ſe dictum dominum Romanorum & hungarie Regem &c. mutuis fauoribus & amoris vinculo proſequi tenebimur ac ſi nunquam inter nos & eum diſſenſiones, odia, dampna & iniurie huiuſmodi contigiſſent, Jpſumque vera perfecta Chriſtianica & indubitata caritate complecti, *Juxta litteras & inſcripciones inter nos in Liblio editas & ſub fidei puritate & iuramento firmatas.* Jnſuper promittimus pro nobis heredibus & ſucceſſoribus noſtris, ac ſub fide & honore noſtris puriſſimis pollicemur pro nobis Terris & Subditis Regnorum noſtrorum, noſtris & ipſorum nominibus, quod uniuerſas & ſingulas litteras Jnſcripciones Priuilegia Contractus paciones, & munimenta omnia inter nos & dictum dominum Sigiſmundum Romanorum & Hungarie Regem &c. fratrem noſtrum cariſſimum & eius Subditos inita concepta edita facta & finita ſub quacunque forma verborum ſeu tenore quocunque tempore, & in quibuſcunque locis & *preſertim litteras predictas in Liblio iuramento firmatas, quas hic habere volumus pro inſertis, ſeruabimus,* nec racione & occaſione huiuſmodi odiorum diſplicenciarum iniuriarum dampnorum leſionum & perturbacionum inter nos & dictum fratrem noſtrum forte ſwadente ſeminatore zyzanie ſuſcitaturum ullam inſtanciam leſionem dampnum preiudicium & iacturam quomodolibet faciemus, ſed ſemper huiuſmodi concepta fraternitas, pacta federa & caritatis vinculum in ſolida perfecta continua & firmitate perpetua in eo ſtatu & vigore, in quibus a primeuis eorum exordijs, fuerant, debebunt inuiolabiliter remanere, & iugiter priorem effectum & efficaciam optinere, *Eaſdem litteras* Priuilegia & contractus prefatos *innouantes ratificantes gratificantes roborantes & certa noſtra ſciencia confirmantes.* Et nos Albertus dei gracia Epiſcopus Cracouienſis Regni Polonie Cancellarius Supremus, Semowithus Junior, & Allexander eadem gracia duces Mazouie, Johannes de Tarnow Cracouienſis, Sandziwogius de Oſtrorog Poznanienſis, Nicolaus de Michalow Sandomirienſis, Mathias de labiſ-

bischin Brestensis Palatini, Mosticius de Stanschow Poznaniensis, dobeslaus de Oleschnicza woynicensis, Florianus de Coritchnicza wijssliciensis, Johannes de Tolischow Calisiensis, Martinus de Rijthwanii Zauichostensis, domarathus de Cobijlanij Becensis, Sbigneus de Altomonte Respergensis, Johannes de lanzenicze Santhocensis, Johannes de lichin Srzeniensis Castellani, Sbigneus de Brzeze Marschalcus Regni Polonie, Georgius Gedigold, Capitaneus Podolie, Nicolaus Sepenskij Consiliarius Magni ducis Lijtthuanie, Zauissius Niger de Garbow Capitaneus Cruschuicensis, Henricus de Rogow vicethezaurarius Regalis, Johannes Manzijk de dambrowa, Pincerna Regalis, Albertus Malskij lanciciensis, Thomassius Scheliga Siradiensis, Petrus de Pisarij Reginalis Subcamerarij, Paulus de Biscupicze Gladifer Regalis, Johanes & Spithko de Melstijn domini, Dobrogostius Swidwa de Schamotuli, Stanislaus de Chodow venator lanciciensis, Petrus de Medwedz Jncisor Regius, Johannes Noss de dorbkow, Laurentius Zaremba Marschalcus Curie Regalis, Sbigneus de Lapanow Camerarius Cracouiensis, Petrus de Curow, Thomko Kalskii, Johannes Glowacz de Oleschnicza, Nicolaus Powala de Tarczowo, Nicolaus de Chranstow, Sranislaus Ebermuth de Wijnarii, Johannes Gamrath de Climonthow, Jwo de wijwla, bona fide & Christianica, nostris & fratrum Regnicolarum vniuersorum vice & nominibus, assumimus & pollicemur. Quod omnia & singula superius scripta & expressa dominus noster Wladislaus Rex & dux attendent, Nosque attendemus, & seruabimus, suamque serenitatem inconcusse obseruandum, inducemus, dolo & fraude in omnibus & singulis premissis proculmotis. Presencium sub nostre maiestatis ac nostri Allexandri alias witauudi, ac eciam prelatorum Principum & Baronum predictorum Sigillorum testimonio litterarum. Datum in Opido kezmark Strigoniensis diocesis, Anno domini Millesimo Quadringentesimo vigesimo tercio. Feria tercia post dominicam Ramispalmarum.

cum quadraginta duobus Sigillis Magnatum Poloniæ.

Num. X.

Wladislaus Tertius dei gratia Rex Polonie, Nec non Terrarum Cracouie Sandomirie Siradie Lancicie Cuyauie Lythwanie Princeps Supremus Pomeranie Russieque dominus& Heres &c. Ad perpetuam rei memoriam. Ad populorum regimen & tutelam, salutemque animarum & potissimum fidei sancte defensionem, & augmentum constitutas esse in orbe Terrarum ab eo per quem Reges regnant & principes imperant, Dominancium & Regum potestates Diuini Juris auctoritas & humani liquido declarat & ostendit. Caruisset profecto humana conditio iugo dominij, nec libertatem a se quam eis natura donauerat homines abdicassent, nisi quod impunita licentia scelerum in euidentem humani generis perniciem redundabat, & sic ex necessitate quadam opportuit naturam subesse iusticie & seruire iusticie libertatem, Sic que non ob hoc solum dominos subditis sentencia diuina prefecit, ut eis imperando preessent, sed ut ipsis quo tocius reipublice salutis vigeret integritas, pacis & iusticie copiam ministrando prodessent. Verum cum illi summo omnium principi deo & saluatori nostro, qui omnem regit mundum, nihil est quod fieret in Terris accepcius, quam salus animarum, qui eciam de secreto patris pro operanda omnium salute descendens, in Terris visus est, & mortem subijt temporalem. Profecto qui onus quod conducere ad salutem hominum non ambigitur subire & suscipere refugit, Summi Regis dilectionem ostendit se non habere. Quamobrem, cum postquam per obitum diue memorie Serenissimi Principis domini Alberti Romanorum & Hungarie Regis, Regnum ipsum hungarie suo destitutum fuisset rectore, Regni eiusdem Prelati Principes Comites Barones Proceres Communitates, quatenus & sibi & Regni sui Statui Salubriter prospiceret, Solennes ipsorum Ambasiatores & Nuncios Regni eiusdem Prelatos & Barones insignes & Magnificos videlicet Reuerendum in christo Patrem dominum Johannem Segniensem Episcopum Gubernatorem Abbatie de Sancto Gothar-

thardo, Mathkonem de Tanlloncz Regnorum Dalmacie & Croacie ac Tocius Sclauonie Banum, Johannem De peren Magiſtrum Thauarnicorum Regalium, Ladislaum de Paloncz Magiſtrum Curie Regalis, Emericum de Marczali Magiſtrum Dapiferorum Regalium & Comitem Semigienſem, Mandato & Auctoritate Tocius Regni predicti fulcitos ad preſenciam noſtram in Ciuitatem Cracouienſem tranſmittendos ſtatuiſſent, qui inibi conſtituti, poſt exactam & quam tante rei pondus poſtulabat deliberacionem, Nos deſiderio unanimi & voto concordi in ſuum dominum & Regem Regni Hungarie prefati nominauerunt & elegerunt, Noſque ſubſequenter magna cum inſtancia ſummoque deſiderio precati ſunt, quatinus Regni illius populorumque & dominiorum eiuſdem Regimen & Gubernacula ſuſciperemus, Arbitrati, quemadmodum ex ipſorum votis ſatis collegimus, idipſum pro bono & ſalute Horum duorum Hungarie & Polonie Regnorum; Proque ipſorum & Katholice fidei defenſione & incremento plurimum expedire. Nos itaque Wladislaus Rex prenominatus auditis eorundem Huiuſmodi deſiderijs, & ipſis attenciore Conſilio noſtrorum Prelatorum & Baronum examinatis Etſi dono Altiſſimi Regni noſtri Polonie predicti amplissima Dominia Nobis ad dominandum ad plenum ſufficiant, Ne tamen videremur & diuine voluntati contraire & ſalutem populi Chriſtiani negligere, De conſilio Prelatorum Principum & Baronum noſtrorum, conſiderato maxime qualiter predicta Regna ſibi confinancia & Barbaris nationibus finitima ſunt murus & Clipeus fidelium pro honore nominis diuini & defenſione fidei catholice, ſi quod forte Omnipotens deus ex unione Horum Regnorum pro incremento ipſius fidei operari & efficere dignabitur quod ſperamus, confiſi de miſericordia ipſius, deſideriis prefatorum Dominorum annuimus, nominacioni ſeu Electioni ipſorum predicte de perſona noſtra facte conſenſum prebuimus & Harum ſerie conſentimus & annuimus. Vtque cunctis innoteſcat Nos ad eam Rem non cupiditatis ardore nec ambicionis amore, ſed ea quam premiſimus animi ſinceritate attractos eſſe pro bono ſtatu eiuſdem Regni Conditiones & Modos infraſcriptos

quos

quos prenominati Oratores Regni Hungarie predicti per nos admittere & manutenere ardencius desiderarunt, de mera nostra liberalitate grato affectu admisimus & tenore presencium ipsorum integre & inuiolabiliter seruare & manutenere pollicemur & spondemus. In primis itaque promittimus & pollicemur, Quod postquam nos deo fauente Regni predicti Hungarie Dyadema feliciter susceperimus in ipsa Coronacione nostra omnia Jura libertates & Bonas consuetudines Regni ipsius usque ad presens tempus tentas & obseruatas iuramento & litteris nostris Regalibus confirmabimus. Decreta quoque Diuorum eiusdem Regni Regum & predecessorum nostrorum, ac eciam omnes libertates & Jura Ecclesiarum & Monasteriorum Regni predicti inuiolabiliter & inconcusse seruare, ac Ecclesias predictas & bona ipsarum ab omnibus injuriis defendere & tueri promittimus. Similiter omnes Donaciones tam Ecclesiasticis quam Secularibus personis vigorosas & legitime & signanter per Serenissimam principem Dominam Elisabeth eiusdem Regni Reginam modernam factas tenebimus ac teneri atque obseruari faciemus. Jtem promittimus atque pollicemur, Quod Regnum predictum Hungarie & Subditos eiusdem contra & aduersus quoslibet Jnimicos eiusdem tam Turcos quam quoslibet alios vbicunque positos & occurrentes, copijs Regni Polonie predicti & dominiorum suorum fideliter iuxta posse tuebimur subleuabimus & iuuabimus, & reciproco modo, ipsi Regno Polonie promittimus Regnum ipsum Polonie & eius Subditos cum potentijs Regni Hungarie contra Tartaros & quoslibet ipsius inimicos pari passu modo & vicissitudine fideliter tueri & adiuuare. *Promittimus eciam & spondemus, Quod omni diligencia sollicitudine & opera nostra quantum in nobis fuerit, niti & laborare volumus pro recuperandis omnibus Juribus & pertinencijs Regni Hungarie predicti a quibuscunque occupatis. Eo eciam signanter expresso, quod Terre Russie & Podolie remaneant in pacifica possessione sicut hactenus fuerunt Regni Polonie sine prejudicio Hungarie & Polonie Regnorum predictorum, quousque inter Prelatos & Barones utriusque Regni, & quando prefato domino Regi videbitur, celebrari poterit conuentio pro declaracione Juris & Tituli Terrarum predicta-*

ctarum cui Regno competant, Hoc eciam ſpecialiter adiecto, quod quo ad articulum Terre Moldauie remaneat pronunc in Statu in quo eſt, & adueniente tempore, quo domino Regi videbitur, de Conſilio Prelatorum & Baronum utriuſque Regni fiat ſecundum *quod in antiquis litteris deſuper confectis continetur*. Preterea ut noſtra in hijs ſincera intencio appareat, & vt quod verbo de recuperandis Iuribus & pertinenciis Regni Hungarie dicimus & promittimus effectu ipſo rei comprobetur, deturque intelligi, quanto effectu incrementum Regni eiuſdem cupiamus, Caſtrum Lublio in Terra Scepuſienſi cum omnibus Ciuitatibus Opidis Villis que Titulo pignoris uſque ad preſens tempus racione Regni noſtri Polonie pacifice poſſedimus & tenuimus atque tenemus, Promittimus & pollicemur de noſtra mera liberalitate ſtatim poſtquam celebritas Coronacionis premiſſe feliciter facta fuerit & conſummata, reintegrare & libere reſtituere Regno Hungarie, abſque quauis pecuniarum predictarum in quibus pignori obligata fuerunt exaccione Litteraſque quaſcunque ſuperinde confectas mox poſt dictam Coronationem reſtituemus Promittimus inſuper & pollicemur Rebellibus & infidelibus Regno Hungarie predicto omnibuſque & ſingulis extra fines Regni ipſius ob eorum demerita pulſis & relegatis graciam redeundi & reſumendi in Regnum ipſum non faciemus abſque Conſilio Prelatorum & Baronum Regni predict. prout hoc habet & obtinuit Regni eiuſdem antiqua conſuetudo pro conſeruanda quoque pace & quiete Regni Hungarie prememorati, & Subditorum eius, Promittimus & ſpondemus Sereniſſimam Principem dominam Barbaram Imperatricem Romanorum in Regnum Hungarie ſeu intra Limites & petinencias Regni eiuſdem non intromittere nec induci facere, ſed nec aliter quomodolibet introductam in Regno eodem abſque voluntate & conſenſu Prelatorum & Baronum omnium Regni predicti confoueri, Que quidem, ſi quid cauſe contra quamcunque perſonam Regni ipſius habeat habueritve in futurum, & de eadem agere & experiri voluerit, per procuratorem ſuum legittimum id proſequatur. Et nos cum Prelatis & Baronibus Regni predicti eidem Juſticiam plenam & expeditam miniſtrabimus & miniſtrari faciemus. Licebit tamen

men

men nobis ſecundum regalem munificenciam prefate Sereniſſime domine Imperatricei extra fines Regni Hungarie ſupradicti pro Statu eiuſdem prouidenciam facere iuxta placitum noſtre voluntatis. Preterea cum relicta Margaretha quondam Johannis de Gara propter quosdam notorios exceſſus ſuos per Judicium quondam Sereniſſimorum dominorum Sigiſmundi Romanorum Imperatoris quam eciam Alberti Hungarie Regis de Conſilio Prelatorum & Baronum eiuſdem Regni in capite & in bonis condempnata dicatur, Et propterea uſque in preſens in carceribus teneatur, Promittimus Judicium predictum ratum & gratum habere, nec aliquem ſeu aliquos occaſione huiuſmodi moleſtari vel ab aliis impeti ſeu moleſtari permittere. Licebit tamen nobis eam proprie libertati donare & extra fines Regni emittere. In cuius robur & teſtimonium preſentes literas Sigillo Maieſtatis noſtre communiri mandauimus. Actum & datum in Ciuitate noſtra Cracouienſi Octaua die Menſis Marcii Anno Domini Milleſimo quadringenteſimo, quadrageſimo. Per manus Magnificorum Johannis de Coneczpole Cancellarii & Petri woda Szczekoczini vicecancellarii Regni Polonie ſincere dilectorum. Nos autem Prelati & Barones atque proceres Regni Polonie pro Supraſcripto Sereniſſimo Principe domino noſtro Rege Promittimus atque pollicemur, Quod prefatus dominus Rex noſter Hec omnia ſupraſcripta ſeruabit tenebit faciet atque attendet ſingula que indictis Litteris continentur. In cuius teſtimonium Sigilla noſtra ipſis Litteris appendi fecimus, in robur & fidem ampliorem. Datum ut ſupra.

Sigilla, quorum, præter Regium, viginti Magnatum appenſa fuere, plane avulſa ſunt ſuperſtitibus duntaxat aliquot peſſulis membranaceis.

Num. XI.

Acta Pacificationis Bithomienſis & Bendzinenſis.

Nos infraſcripti ſacratiſſimi, atque invictiſſimi Romanorum Im-

)d(pera-

peratoris Rudolphi ſecundi nec non Hungariae, Bohemiaeque Regis. Archiducis Auſtriae &c. &c. Domini Noſtri clementiſſimi, univerſaeque Sereniſſimae Domus Auſtriacae, Regnorumque Caeſareae Majeſtatis Hungariae, Bohemiae, caeterarumque Provinciarum deputati Commiſſarii, Gvilhelmus Urſinus a Roſenberg, Domus Roſenbergicae Gubernator, Eques aurei Velleris, Sacrae Caeſareae Majeſtatis intimus Conſiliarius, & Supremus Regni Bohemiae Burgravius. Chriſtophorus Poppl Baro in Lobkowitz, & Tachaw Sacrae Caeſareae Majeſtatis Camerarius, & Supremus Regni Bohemiae Camerae Praefectus, Richardus Strein Baro in Schwartzenau & Trinſtain, Stanislaus Epiſcopus Olomucenſis Princeps Regalis Capellae Bohemiae, Comes Zaifridus a Promnitz Baro in Pleſs, Sorau, & Tribel, Nicolaus Iſtwanffi de Kizazgon Falua Officii Palatinatus R. Hungariae Locumtenens, Capitaneus Sopronienſis, Joannes Kobentz Baro in Proſſedk Ordinis Teutonici Commendator ex una parte: ex altera vero Nos Sereniſſimi Principis, & Domini Domini Sigiſmundi III. Regis Poloniae, Magni Ducis Litvaniae, Ruſſiae, Pruſſiae, Maſoviae, Samogitiae Livoniae, &c. &c. nec non commemorati Regni, Magni Ducatus Litvaniae, caeterarum Ditionum ejus Nomine itidem deputati Commiſſarii, Hieronymus Comes in Rozdrazew, & Bombzdorff, Dei Gratia Epiſcopus Vladislavienſis, & Pomeraniae, Januſſius Dux Oſtrogiae, & Palatinus Volhiniae, Stanislaus Goidomſki de Pezoncze Palatinus Ravenſis, Capitaneus Radomienſis, Chriſtophorus Zienowicz Palatinus Brzezianenſis, ac Ciecierienſis, & Peropeſienſis Capitaneus, Andreas Opaleńſki de Bnin, Regni Poloniae Supremus Marſchalcus, & Majoris Poloniae Generalis & Lezaycenſis, Srzemenſisque Capitaneus, Joannes Zamoyſki de Zamoyscie Regni Poloniae Supremns Cancellarius, ac Exercituum Generalis, & Belzenſis, Marieburgenſis, Derpatenſis, Kniſzynenſis, Grodecenſis, Miedzyrcenſis, Javorovienſisque Capitaneus. Significamus Praeſentibus hiſce hujus, & futuri temporis, univerſis, & ſingulis. Cum Sanctiſſimo Domino Noſtro Sixto V. ſummo Pontifice, paſtoralis muneris memore, atque ingenitae pietatis, charitatiſque ſtudio in

dio in

dio in universae Christianae Reipublicae bonum, ac quietem propensissimo, Majorumque suorum, ac Decessorum Summorum Pontificum, exemplis permoto, per Legatum suum de Latere Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum Hyppolitum, Sacrae Rom. Ecclesiae Presbyterum Cardinalem Aldobrandinum, & Summum Paenitentiarium, enixa, & summa diligentia id curante, deque amicitia & Pace diligentissime Principes Nostros appellante, ad controversias, & Dissensiones, quae inter Principes Nostros, Ditionesque eorum nuper exortae fuerant, componendas, plena, & omnium rerum libera cum facultate, utrinque legati essemus. Nos pro facultate a Principibus nostris Ordinibusque Regnorum, & Dominiorum eorum, cum generaliter, tum specialiter, & nominatim in eam rem Nobis data commemoratas controversias omnes, & quascunque omnino tandem transegisse, composuisse, & sustulisse. Et si enim, quemadmodum in omnibus Controversiis accidere solet, non deessent, quae in utramque partem diu ancipites, dubiosque Nos tenerent, cum tamen, & incommoda dissensionum, quae cum privatim singulis, tum publice Regnis, Nationibusque universis importare solent, & Pacis commoda diligentius Nobiscum expendissemus, accessisset vero eodem S. D. N. authoritas: Legati autem ipsius de latere Illustrissimi, & reverendissimi Domini Cardinalis Aldobrandini, summum atque indefessum in Concordia hac procuranda studium cum summa prudentia & aequitate coniunctum, iis, quae supra demonstratae sunt, causis adducti, de omnibus tam controversiis, dissensionibusque, quam causis earum, hisce, quae sequuntur, Conditionibus composuimus, transegimusque; Inprimis cum, quemadmodum supra ostensum est, ut in Pace omnia florent, ita non modo nullum malum tantum esse possit, quod a bello absit, sed ne Autor quidem, ut aliorum bonorum, ita etiam Pacis Deus, non nisi in pace pie, recteque coli possit; cum ob publicam Reipublicae Christianae salutem, tum in primis Nominis Divini gloriam convenit, statutumque inter Nos est, ut non solum superioris temporis offensiones, suspicionesque, & causae offensi-

onum, omnes inter Principes Noſtros, Ditionesque, & homines earum univerſos, & ſingulos in perpetuum abolitae, & ſublatae ſint, verum firma etiam, ſincera, & conſtans Pax, atque amicitia perpetuis temporibus in poſterum inter eoſdem colatur, obſerveturque. Cuius quidem rei eo iuſtiores cauſas Principes Noſtros habere arbitrati ſumus, quod non ſolum Ditiones; & populi utriusque multis, iisque antiquiſſimis faederum, Cognationis, & aliarum neceſſitudinum vinculis adſtricti ſemper inter ſe fuerint, ſed Principes etiam ipſi, ut quorum utrinque genus e Jagellonum ſtirpe promanat, propinqua ſanguinis Conjunctione devincti inter ſe ſint, ut non minor in mutuo amore pietatis, quam in Republica Chriſtiana communis ſalutis ratio habenda illis ſit, cum huiuſmodi neceſſitudo ea ſit, ut non ſolum ſuperiores offenſiones omnes abolere debeat, verum ſine vituperatione nullam offenſionem inter tam conjunctos Principes admittere poſſit. Condonabunt igitur utrinque tam Caeſarea nimirum Majeſtas, Sereniſſimaque Domus Auſtriaca, quam Sereniſſimus Poloniae Rex, quae ſuperiore anno inter ipſos, & Ditiones eorum quomodocunque interceſſerunt, primum publicae univerſae Chriſtianitatis Tranquillitati, deinde non minus mutuae etiam neceſſitudini, ac ſanguinis Conjunctioni, maxime autem Sanctiſſimi Domini Noſtri Summi Pontificis authoritati. Cum autem omnis haec Superioris temporis diſſenſio ex nominatione, juribus & inſtitutis Regni Poloniae minus conſentanea, Sereniſſimi Principis, & Domini, Domini Maximiliani Dei Gratia Archiducis Auſtriae, Ducis Burgundiae &c. &c. in primis Comitiis electionis Varſaviae habitis, a quibusdam interpoſita promanarit, cum iis, quae ſupra commemoratae ſunt, tum aliis cauſis ad Reipublicae Chriſtianae univerſae ſalutem, & tranquillitatem pertinentibus, convenit, concluſumque inter Nos eſt, ut quo, & praeterita diſſenſio, & futura cauſa, materiaque omnis tollatur, commemorato titulo, & jure, quod quocunque modo perveniſſe ad ſe inde arbitratus fuit, idem Sereniſſimus Archidux Maximilianus, cum alias memoratas ob cauſas, tum ob communis Reipublicae Chriſtianae, ut oſtenſum

eſt, quie-

est, quietem, & incolumitatem abstineat, & nunquam in posterum utatur. Praeter eum vero Caesarea Majestas etiam, caeterique Serenissimi Archiduces, nullam unquam Controversiam vel hac, vel alia quacunque causa, colore seu praetextu, vel Serenissimo Principi, ac Domino, Domino Sigismundo tertio, praesenti Regi Poloniae, vel etiam si (quod Deus avertat) morte ejus Regnum vacare contingeret, eidem Regno, eundem Serenissimum Archiducem Maximilianum, vel quemcunque alium, quocunque tempore, per se, vel per alios relaturum aut suscitaturum, neque id facienti consilium, auxilium, transitum seu favorem quemcunque in eam rem se praebituros, praestiturosque spondeant, ac promittant. Neque vero in ullam ejusdem Serenissimi Archiducis injuriam, vel contumeliam accipere, aut quisquam interpretari id debebit. Quemadmodum enim, & ea familia Serenitatem suam ortam, & ea ipsam etiam virtute esse, Ordines Regni Poloniae libenter agnoscunt, ut quocunque amplissimo Regno dignam eam judicent, neque generis dignitate, & virtutis laude ullo Secundam eam habeant, ita vicissim Serenitatem quoque suam prae prudentia sua cogitare non dubitant, primum regna non solum ex dignitate cujusque, sed imprimis etiam divina voluntate deferri, ideoque magis hanc, quam Judicia hominum sibi defuisse, deinde eo aequiore etiam animo id laturam, quod ad illum delatum Regnum videat, qui & Serenitatem suam tam propinqua Sanguinis coniunctione attingat, ex Familia autem Jagellonica, optime de Regno Poloniae merita, qui summa cum laude Regno huic praefuerit, non solum Avos ac Proavos, sed nuper etiam Avunculum Dominum Sigismundum Augustum Regem habuerit. Quam ob causam, & si libera Nobilitatis suffragia, nulli successioni adstricta sint, quod nihilominus ex Familia Jagellonica electus Rex sit, pro Sua cum eadem Familia necessitudine tanto aequius feret, neque de pristina amicitia, quae inter Serenissimam Domum Austriacam & Regnum Poloniae, magnum Ducatum Litvaniae, caeterasque Ditiones eis conjunctas, Ordinesque, & homines earum semper fuit, quicquam vel Serenitas ejus vel Serenissima Domus ipsius ob id remittet: maxime vero, si (quod diutissime Deus

me Deus ſuſtinere velit) Regnum iterum vacare contingat, in libertate electionis commemoratos Ordines nullo modo impediet, neque vel armis, ac vi, vel largitionibus, ſeu factionibus quicquam contra eandem libertatem faciet, aut ſuſcipiet dolo, ac fraude omni remotis. De Lubovlia deinde hunc in modum convenit. Inprimis, ut Caſtrum id cum oppidis, Villisque ad id pertinentibus, quemadmodum injuſſu Caeſareae Majeſtatis, ac praeter voluntatem ejus occupatum eſt, ita in priſtinum uſum, & Poſſeſſionem Regni Poloniae, quemadmodum a tot ſaeculis quiete, ac ſine ulla controverſia id in ea poſſeſſione, atque uſu fuit, iterum tradatur, conſigneturque. Supellex item reliquumque inſtrumentum omne, maxime autem tormenta tam minora quam majora, omnia, quae in caſtro eo, cum occuparetur, exſtiterunt, bona fide reſtituantur, unaque cum ipſo caſtro tradantur. Ad Poſſeſſionem autem eam accipiendam utriusque Partis conſenſu dies vigeſimus primus Menſis Julii praefinitus, & acceptus eſt, ad quem Regia Majeſtas Poloniae, qui eam poſtulent, & accipiant, homines ſuos mittet, ii vero qui in arce erunt, ſine ulla mora, quemadmodum ſupra convenit, cum omni Supellectile, & inſtrumento, quod ante in eo fuit, vacuam poſſeſſionem ejus tradere debebunt. Cumque, ut non ſolum diſſenſiones, & controverſiae omnes ſopiantur, verum priſtina etiam amicitia, atque benevolentia utrinque reſtituatur, actum inter Nos fuerit, ut Pacta, & faedera, quae ab aliquot Saeculis utriuſque Regnis, & Ditionibus interceſſerunt, ea forma, quae ex utriuſque noſtrum Conſilio & Sententia Scripto comprehenſa jam eſt, ab utriuſque Principibus, & eorundem Ordinibus, iterum renoventur, confirmenturque, placuit, convenitque. Quibus quidem rebus, cum priſtina amicitia atque benevolentia, integre conciliata, reſtituta, ac reindegrata utrinque eſſe debeat, promittimus pro eo, ſpondemusque. Nos quidem ſupraſcripti Caeſareae Majeſtatis, & univerſae Sereniſſimus Domus Auſtriacae Commiſſarii cum commemoratae Caeſareae Majeſtatis, caeterorumque Sereniſſimorum Auſtriacorum Principum omnium, tum maxime Sereniſſimi Maximiliani Archiducis nomine, nullam Superiorum diſſenſionum, offenſionem Majeſtatem, Serenitatesque ſuas retenturas, eandem nullo unquam tempore renovaturas, conſtan-

conſtantem autem poſt hac, & ſinceram cum Regia Majeſtate Poloniae, Ordinibusque amicitiam, & benevolentiam conſervaturas, neque vi aut armis, vel per ſe, vel per ſubmiſſas perſonas, quocunque tempore, vel quacunque ex cauſa, colore, ſeu praetextu Regnum Poloniae, magnum Ducatum Litvaniae, Ruſſiam, Pruſſiam, Maſoviam, Samogitiam, Livoniam caeteraſque Ditiones, vel arces, Oppida, Villas, homineſve Sereniſſimi Poloniae Regis, aut propinquorum, Sociorum, vel adhaerentium ipſius infeſtaturas, vim aut injuriam ullam illaturas, factiones aut Partes nllas contra eaſdem, & in iiſdem foturas, alturasve, ab iisdem proſcriptos aut exules recepturas, habiturasve, neque aliis id facientibus ullum Conſilium, Auxilium, Tranſitum, aut quemcunque denique favorem accommodaturas, verum omnia, quae tranſactione hac, Pactis perpetuis, ac fœdere comprehenduntur, diligentiſſime obſervaturas, Similiter vero Nos Sereniſſimi Poloniae Regis ſupraſcripti Commiſſarii, ejusdem Majeſtatis Suae Ordinumque nullo unquam tempore eorum, quae ante quocunque modo interceſſerunt, offenſionem Sereniſſimum Poloniae Regem aut Ordines retenturos, eamdem per quamcunque occaſionem renovaturos, ſed conſtantem poſthac & ſinceram cum Caeſarea Majeſtate, univerſaque Sereniſſima Domo Auſtriaca, in eaque Sereniſſimo etiam Archiduce Maximiliano, Regnisque, Ditionibus, & Ordinibus eorundem, amicitiam & benevolentiam conſervaturos, neque ipſam Majeſtatem Suam, Ordinesque, ſeu homines ejus, quoscunque vi, aut armis, vel per ſe, vel per ſubmiſſas perſonas, quocunque tempore vel quacunque ex cauſa, colore ſeu praetextu Regna Hungariae, vel Bohemiae, Auſtriam, Moraviam, Sileſiam, vel quaecunque alia commemoratorum Sereniſſimorum Principum Dominia, Ditiones, Arces, Oppida, Villas, vel homines aut propinquorum, Sociorum, vel adhaerentium ipſorum infeſtaturos, vim, aut injuriam ullam iisdem allaturos, factiones, ſeu Partes ullas contra eosdem, & in iisdem foturos, alturosve, ab iisdem proſcriptos, aut exules recepturos, habiturosve, neque aliis id facientibus ullum Conſilium, Auxilium, Tranſitum, aut quemcunque denique favorem accommodaturos ſed omnia, quae tranſactione hac, Pactis perpetuis ac fœdere comprehenduntur, diligentiſſime obſervaturos.

Quo

Quo firmiora vero omnia hæc ſint, convenit, tranſactumque inter Nos eſt, ut Sereniſſimus Poloniae Rex Legatum ſuum ad Caeſaream Majeſtatem, Caeterosque Sereniſſimos Archiduces intra diem vigeſimum Menſis Aprilis in Aulam Caeſareae Majeſtatis prior mittat. Qui quidem inprimis, ut Caeſarea Majeſtas offenſiones omnes, quae Superiore anno inter Caeſaream Majeſtatem Suam, ejuſque inclytam Domum Auſtriacam, & inclytum Poloniae Regnum, quomodocunque utrinque interceſſerunt, publicae tranquillitati, & Paci, tum Sanctiſſimi Domini Noſtri authoritati condonet, rogabit, Sereniſſimique Regis Sui nomine paratam Majeſtatem Suam Regiam eſſe offeret, quae in tranſactione continentur, convenerintque, ſingula confirmare, & praeſtare. Caeſarea Majeſtas in ejusdem S. D. N. Gratiam & publicae Chriſtianitatis Salutis cauſa, Paci hujusmodi, & Petitioni annuet, deinde vero ipſa quoqee intra diem decimum quintum Menſis Maji ſimiliter Legatum ſuum ad Sereniſſimum Poloniae Regem mittet, per quem gratam ſibi Legationem ejus fuiſſe, & quae ex Oratore eius intellexerit, reliqua oſtendet, & ſi quae Sacrae Caeſareae Majeſtati in benevolentiae, atque amicitiae Teſtimonium videbuntur alia. Eodem deinde Legato praeſente primum Sereniſſimus Rex Poloniae, ſequente forma juramentum praeſtabit.

Ego Sigiſmundus III Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Litvaniae, Ruſſiae, Pruſſiae, &c. juro, ſpondeo, promittoque coram Deo, per haec Sancta ejus Evangelia, quod omnia ea, quae S. D. N. Legatique Eius de latere Reverendiſſimi Cardinalis Aldobrandini interventu inter Commiſſarios Meos ex una, & Caeſareae Majeſtatis Univerſaeque Sereniſſimae Domus Auſtriacae parte ex altera, Bithomiae, & Bendzini Congregatos convenerunt, in omnibus eorum punctis, & clauſulis firmiter, inviolabiliterque obſervabo, iisdem ſatisfaciam, pro eoque cum Caeſarea Majeſtate, Sereniſſimis fratribus, & Patruis ejus univerſaque Sereniſſima Domo Auſtriaca, Regnis, Ditionibus, & hominibus eorundem juxta eandem Tranſactionem, Pacta perpetua, & fœdus, Pacem, amicitiamque perpetuo, conſtanterque colam. Sic me Deus adjuvet, & haec Sancta Dei Evangelia.

Secundum Regiam deinde Majeſtatem ejus, Ordines Regni Poloniae,

loniae, Magni Ducatus Litvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae &c. seu omnium Ordinum nomine Proceres ad hoc in Comitiis nominati, & sufficiente in eam rem Mandato instructi, sequentibus itidem Verbis jurabunt.

Nos NN. juramus, spondemusque coram Deo, omnium Regni Nostri Ordinum nomine, quod omnia ea, quae inter Caesareae Majestatis, Caeterorumque Serenissimorum Principum Austriacorum &c. Commissarios ex una, & Serenissimi Principis, & Domini Domini Sigismundi III. Regis Poloniae, Magni Ducis Litvaniae, Rusiae, Prussiae &c. parte ex altera, Ordinumque, Regnorum, & Dominiorum utriusque Partis Bithomiae, & Bendzini Congregatos convenerunt, firmiter, inviolabiliterque observabimus Ordinesque universi in perpetuum observabunt, Serenissimis Principibus Nostris, ut observent, authores semper erimus, neque ut aliter fiat, assensum, Consilium, aut Auxilium Nostrum unquam praestabimus, sed eandem Transactionem & Pacta omnibus viribus tuebimur, Ordinesque Universi perpetuis Temporibus tuebuntur. Sic Nos Deus adjuvet, & haec Sancta ejus Evangelia.

Quae cum ad eum modum perfecta fuerint, mittet deinde intra Diem Decimum quintum Mensis Junii, ad Caesaream Majestatem, Caeterosque Serenissimos Archiduces in Aula Majestatis Suae aut per se, aut per Legatos Suos existentes, alterum Legatum Suum Serenissimus Poloniae Rex, qui inprimis Transactionem hanc, tum juramenta, tam ejusdem Serenissimi Regis, quam Ordinum supra Commemoratorum ab ipso Serenissimo Rege Poloniae, Ordinibusque Regni Poloniae, Magni Ducatus Litvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae &c. subscripta, Sigillisque eorundem munita, Caesareae Majestati tradet, atque transactionem hanc, ipsa quoque & Caeteri Serenissimi Archiduces, Patrui, & Fratres Majestatis Suae similiter confirment, confirmatamque Subscriptionibus, & Sigillis cum Suis, tum Ordinum, seu Omnium Ordinum nomine, praecipuorum Procerum edant, juramentum autem in eandem cum Caesarea Majestas, tum Ordines Regnorum Ditionumque ejus similiter praestent. juramentaque eadem, Caesareum, a Caesarea Majestate, & Ordinibus, Ordinum autem ab ipsis

Proceribus ſubſcripta, & Signata Sibi tradantur, poſtulabit, Qua Legatione expoſita, Caeſarea Majeſtas eodem Legato praeſente in haec itidem Verba juramentum praeſtabit:

Rudolphus II. Dei Gratia electus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus &c. &c. juro, ſpondeo, ac promitto coram Deo, per haec Sancta ejus Evangelia, quod omnia ea, quae Sanctiſſimi Domini Noſtri &c, & Legati ejus de Latere Reverendiſſimi Cardinalis Aldobrandini interventu inter Commiſſarios Meos, caeterorumque Sereniſſimorum Principum, Patruorum, ac Fratrum meorum ex una, & Sereniſſimi Principis Domini Sigiſmundi III. Regis Poloniae, Magni Ducis Litvaniae &c. Parte ex altera Bithomiae, & Bendzini Congregatos convenerunt, in omnibus eorum Punctis, & clauſulis firmiter, inviolabiliterque obſervabo, iisque ſatisfaciam, Pacem, & amicitiam cum eodem Sereniſſimo Principe, Regnoque Poloniae, Magno Ducatu Litvaniae, caeterisque conjunctis Provinciis, & Ditionibus juxta eandem Tranſactionem, Pacta perpetua, ac fœdus perpetuo, conſtanterque colam, Sic me Deus adjuvet, & Sancta ejus Evangelia.

Eodem deinde modo Regnorum etiam, Ditionumque Caeſareae Majeſtatis Hungariae, Bohemiae, Auſtriae, Moraviae, Sileſiae &c. Ordines, ſeu Omnium Ordinum nomine Proceres ad id nominati, & ſufficiente in eam rem Mandato inſtructi, iisdem Verbis & forma, quae ſupra Polonicis Ordinibus praeſcripta eſt, eodem itidem Legato praeſente juramentum praeſtabunt, juramentaque, & Tranſactio haec ita, quemadmodum ſupra oſtenſum eſt, a Caeſarea Majeſtate, Sereniſſimis Archiducibus, Patruis, & Fratribus Caeſareae Majeſtatis, Ordinibusque Regnorum, & Ditionum Caeſareae Majeſtatis ſupraſcripta, & confirmata, commemorato Regiæ Majeſtatis Poloniae Oratori tradentur. Idem vero Legatus Pactorum quoque ſecundum eam formulam, quae ex communi Conſilio, ac Sententia Scripto a Nobis comprehenſa eſt, confirmationem ſimul a Caeſarea Majeſtate petet, & cum ejusdem Caeſareae Majeſtatis, eorundem Pactorum confirmationem ad Sereniſſimum Regem Poloniae deferet, tum Sereniſſimi Poloniae Regis apud Caeſaream Majeſta-

tem

tem relinquet. Viciſſim vero debebit Sereniſſimus Princeps, Dominus, Dominus Maximilianus Archidux Auſtriae &c. &c. Hrodlo, quo in loco nunc eſt, ad diem decimum ſextum Menſis Junii movere, ac quam honorificentiſſime Byczynum, vel ſi ita Serenitati Suae videbitur, Bithomiam, cura Sereniſſimae Regiae Majeſtatis Poloniae ad diem vigeſimum octavum Menſis Julii deduci, quemadmodum quidem Nos ejuſdem Majeſtatis Suae Supraſcripti Commiſſarii ad ita futurum cum Majeſtatis Suae, Ordinumque, tum Noſtro nomine promittimus. Priuſquam etiam Sereniſſimus Archidux Maximilianus e Regno proficiſcatur, Sereniſſimus Poloniae Rex ipſe eum inviſet, mutuamque benevolentiam ita ei declarabit, ut eam ſuperioris temporis injuria interruptam magis fuiſſe, quam vel tum etiam illi defuiſſe, vel in poſterum defuturam oſtendat, quamque maxime poterit, dignitatis ejus rationem libenter habebit. Quam primum vero ultra fines Regni Poloniae in Caeſareae Majeſtatis Ditionis fines Serenitas Sua pervenerit, inprimis quod nunc quidem Cæſarea Majeſtas, utriuſque autem nomine Nos Cæſareæ Majeſtatis Commiſſarii ſpondemus, promittimusque, ipſe quoque Tranſactionem hanc in omnibus Suis Capitibus, & Articulis itidem confirmabit, confirmatamque & ſua, atque aliquot Procerum Germanicorum, quos tum ſecum habuerit, Subſcriptionibus & Sigillis munitam, iis, qui nomine Sereniſſimi Poloniae Regis, eum comitabuntur, Inſtrumentumque illius ab eo poſtulabunt, tradet. Deinde vero Juramentum corporale ſequentibus Verbis præſtabit, idemque ſimiliter a Se, & aliquot Proceribus Nationis Germanicæ, qui tum circa eum fuerint, Signatum Subſcriptumque dabit.

Maximilianus Dei Gratia Archidux Auſtriae Dux Burgundiae &c. &c. juro, ſpondeoque per haec ſancta Dei Evangelia, quod omnia ea, quae Sanctiſſimi Domini Noſtri &c. & Legati ejus de Latere Reverendiſſimi Cardinalis Aldobrandini interventu inter Sacrae Ceſareae Majeſtatis, Domini, & Fratris mei obſervandiſſimi, caeterorumque Sereniſſimorum Principum Auſtriacorum, Commiſſarios ex una, & Sereniſſimi Principis, Domini Sigismundi III. Poloniae Regis, Magni Ducis Litvaniae &c. parte ex altera Bithomiae

 & Ben-

& Bendzini congregatos convenerunt, in omnibus eorum Punctis & Claufulis, firmiter inviolabiliterque obfervabo Pacem, & Amicitiam cum eodem Sereniffimo Rege Poloniae Magno Duce Litvaniae &c. Regnoque, Magno Ducatu Litvanie, & caeteris Ditionibus ejus perpetuo, conftanterque colam, neque quicquam, quod contra ejusdem Sereniffimi Regis, Ditionum, Hominumve ejus Salutem, & quietem fit, fufcipiam admittamve, neque vim aliquam inferam, aut aliquo modo publice vel occulte moleftabo, fed Fraterno honore, amore, & benevolentia omnibus in locis per omnem occafionem eundem Sereniffimum Regem profequar, Sic me Deus adjuvet, & haec Sancta ejus Evangelia.

Quo juramento præftito, tandem iis etiam quos ex Natione Polonica juramento, fide aut quocunque modo obligatos antea Serenitas Sua habuit, fidem eam, jusjurandum, omnemque omnino obligationem remittet, pleneque liberos eos pronuntiabit. Refervamus poftremo ab hac Tranfactione, Nos quidem Cæfareæ Majeftatis Commiffarii pro Sacra Cæfarea Majeftate, Domino Noftro clementiffimo, univerfaque Sereniffima Domo Auftriaca, Sanctiffimum Dominum noftrum Papam, Sanctamque Sedem Apoftolicam, nec non Sacrum Romanum Imperium, cui pro ea fide, quam illi jurejurando obftrinxit Cæfarea Majeftas, fi quis illud injuria afficere vellet, deeffe non poffet. Praeterea vero Sereniffimum, ac Potentiffimum Principem, & Dominum, Dominum Philippum Regem Hifpaniarum Catholicum &c. &c. Magnum Mofchorum Principem, ita tamen ne propter hanc exceptionem, vel contra Sereniffimum Regem, Regnumque Poloniæ, Magnum Ducatum Litvaniæ &c. vel contra Sereniffimum Sveciæ Regem, Cæfarea Majeftas aut cæteri Sereniffimi Archiduces ullum Auxilium Mofchis dare, & hanc Tranfactionem turbare debeant, aut poffint. Ad extremum etiam Turcarum Principem per præfentes, & futuras, quocunque, fi quæ intercefferint, inducias, ita ut ifthæc Tranfactio Cæfaream Majeftatem contra illum ligare non poffit, nec debeat. Viciffim vero Nos Sereniffimi Poloniæ Regis Commiffarii, ejusdem Sereniffimi Regis, Regni, Magni Ducatus Litvaniæ, cæterarumque Ditionum, ejus nomine præfatum

Sanctif-

Sanctiſſimum Dominum noſtrum Papam, Sanctamque Sedem Apoſtolicam, tum Sereniſſimum Parentem Sereniſſimi Regis noſtri Regem Sveciæ, Illuſtriſſimum Sigiſmundum Principem Tranſylvaniæ, nec non Pacem, quæ eidem Sereniſſimo Regi noſtro cum Turcarum Principe intercedit, aut in poſterum juxta priſtinam Domini Sigiſmundi Auguſti Avunculi ejus Formulam intercedet, diſerte excipimus, reſervamusque. Quæ omnia & ſingula in omnibus Suis Punctis, Articulis, & Clauſulis Sancte inviolabiliterque obſervatum expletumque iri, Nos Supraſcripti utriusque Partis Commiſſarii cum Principum noſtrorum, Ordinumque ipſorum, tum noſtro Nomine jam ex hoc ipſo tempore, ſub fide, honore, & juramentis Noſtris Sancte promittimus ſpondemusque. Juris autem firmitudinis, & fidei cauſa, inprimis, ut Sanctiſſimi etiam Domini noſtri de Latere Legatus, Illuſtriſſimus & Reverendiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus, Dominus Cardinalis Aldobrandinus, ut cujus Prudentia, ſtudio, atque opera maxime hæc res confecta fuit, eandem Tranſactionem hanc ſubſcriberet. Sigilloque ſuo muniret, communiter ab illuſtriſſima Dominatione Sua impetravimus, tum vero duo ejuſdem exempla conficienda curavimus, Singulaque exempla ab omnibus Nobis communiter ſubſcripta, ſigilliſque omnium munita, ſingulæ Partes accepimus. Datum Bithomii & Bendzini Nona die Menſis Martii Anno Domini Milleſimo Quingenteſimo Octuageſimo Nono.

Hyppolitus Tituli S. Pancratii, Præsbyter Cardinalis Aldobrandinus Sacræ Romanæ Eccleſiæ major Pœnitentiarius, & Sanctiſſimi Domini noſtri, Sanctæque Sedis Apoſtolicæ Legatus de Latere.

Guilelmus Urſinus de Roſenberg.

Petrus Epiſcopus Jaurienſis.

Chriſtophorus junior Baro a Lobkowitz.

Richardus Stein, Baro in Schwartzenau.

Stanislaus Epiſcopus Olomucenſis.

Seifridus a Promitz Baro in Pleſs.

Nicolaus Iſthvanſſi.

Kobenzel de Proſſek Baro.

Hiero-

Hieronymus Comes a Rozdrazow, Epiſcopus Vladislavienſis & Pomeraniæ.
Januſſius Dux in Oſtrog, Palatinus Volhiniæ.
Stanislaus Goſtomſki de Lezenice Palatinus Ravenſis, Capitaneus Radomienſis.
Chriſtophorus Zienowicz Palatinus Breſtenſis Magni Ducatus Litvaniæ, manu propria.
Andreas Opaleńſki Supremus Regni Poloniæ Mareſchalcus, manu propria.
Joannes Zamoyſki Regni Poloniæ Cancellarius, & Generalis Capitaneus.

NUM. XII.

Litteræ Andreæ Olſzowſki Procancellarii Regni ad Supremum Regni Cancellarium Varſav. 4. Auguſti. 1651. Ex Andreæ Zaluſki Epiſcopi Varmienſis, Supremi Regni Poloniæ Cancellarii Epiſtolar. Hiſtor. familiarium Tom. I. ad an. 1673. pag. 469. ſeq.

Craſtina die poſt audientiam Ablegati Moſcovitici, valedicet Regi Mareſchalcus, pro die præfixa ad caſtra perrecturus. Princeps Valachie ſeu Hoſpodar, per Legatum & literas ſuas ſuggerit conſilium, ut aliquem ex precipuis expediamus ad Portam, qui non prætereat Haſeim Baſſam, tanquam plenipotentiarium Turcicum ad tractandum nobiſcum, forte volunt noſtrum in effectum deducere propoſitionem in qua voluimus; ut Imperator Turcarum daret poteſtatem Baſſæ; Rex vero ex parte ſua delegaret aliquem cum autoritate virum, Senatorem; ſuppetiarum nulla ſpes ab Imperatore, qui ſe gravi bello cum Gallo implicuit, ad quod proſequendum invitavit pro conſilio Generali bellico Bavaricum, Saxonicum & Brandeburgicum Electores, alioſque Principes Imperii; aut eorum delegatos; ſcribitur pro certo, Bauarus Cæſareis paſſum non permiſſurus, ad idem

ſe reſol-

ſe reſolvit Epiſcopus Dux Franconiæ, Moſcum ſuſpectum nobis amicum facit. græca fides, Exercitus ejus retroceſſit ſub Batorinum. De expugnatione Ozoviæ vani rumores; tantum enim eo Sirco proceſſerat abacturus equorum Turcicorum agmina, ſed illum Turcæ præmoniti, repulerunt, cæde illata Coſaccis, quorum 60 captorum, 18 ad Imperatorem, ad Huſſarim Baſſam miſerunt duos, qui in Tartaris metum Moſcorum & Coſaccorum diſcuſſerunt: non deſunt & alia inſinceritatis, erga nos, Moſcoviticæ, documenta. Electorem Brandeburgicum non invenit Morſtin Berolini; ſpem facit mittendorum inde 1500 militum, ſed paratam vult illis dari pro ſuſtentatione pecuniam ſeu Lenungi. Apafi Princeps Tranſylvaniæ in datis ad me, aſſecurat, Portam nobiſcum pacem conſervaturam, ſalvis per omnia condicionibus tractatûs, præteriti anni, aliàs non; interim in prudencia ſupremi Regni Mareſchalci ſummum conſiſtit momentum, vel belli, vel pacis. *Ablegatus Cæſareus exhibuit Regi memoriale Principalis ſui volentis redimere Scepuſienſes civitates*, profecto non facile reſponſum dare potero; licet enim Sigismundus Imperator Vladislao Jagelloni anni 1412 oppignoravit Scepuſium, triginta & aliquot florenorum millibus, latorum groſſorum Pragnenſium, cum pacto redhibitionis; ſed poſtea ſucceſſerunt varia alia pacta, Electiones Regiorum Principum Poloniæ, in Reges Hungariæ, matrimonia Annæ Iſabellæ, pacta de eliberatione Maximiliani, in quibus adjudicarunt nobis a ſeculis quietam Scepuſii poſſeſſionem. Subſcripta ſunt poſtea hæc pacta a Clemente VIII, a Lubkowicz antenato moderni Miniſtri Statûs; favet nobis authoritas noſtrorum hiſtoricorum. Wapowſcii, Bielſcii *alias enim etiam ad Ruſſiæ Ducatum, cum Podolia, poſſet habere prætenſionem Imperator, numeratis* 100000 *flor, ut eſt in pactis inter Ludovicum Hungariæ Regem*; par aut major prætenſio ad Pruſſiam, & noſtra viciſſim ad Sileſiam. Quidquid ergo rationum & probationum occurrere poterit, inveſtigare velis, meque fulcire.

NUM.

Num. XIII.

Nos Johannes dei gracia, Dux Osswicensis, & Scholasticus Cracoviensis, recognoscimus & fatemur tenore presencium vniuersis, Nos esse principem & vasallum, Magnifici principis domini nostri Johannis, Boemiæ & Poloniæ Regis Illustris ac Comitis Lucemburgensis; & ab eo *terram nostram Osswicensem*, cum suis Ciuitatibus & Castris, videlicet Osswicensi Ciuitate cum Castro, *Zathor*, Ciuitate, Kant, Zipscha, wadowicz, & Spikowicz Opidis, cum eciam villis hominibus, vasallis, ac Militibus, ad ipsas, & ipsa spectantibus, & aliis suis pertinenciis vniuersis, in quibuscunque consistant, quas nunc habemus, & imposterum sumus quocunque titulo habituri, nostro, heredum, & successorum nostrorum, Ducum Osswicensium, nomine, recepisse in feodum, & ab ipso tenere, ac possidere. Jure & titulo feodali, volentes, quod heredes, & successores nostri, Duces Osswicenses, predicti, iuxta literarum continenciam, quas a predicto domino Rege Boemie, super eo habemus, quandocunque predictam terram nostram, vacare contigerit, eam ab ipso domino nostro Rege, & a suis heredibus, seu successoribus, Regibus Boemie, in feodo deinceps semper recipere debeant & tenere, & facto sibi, per eos, seruande perpetuo fidelitatis homagio, sicut & nos nunc, spontanea & libera voluntate fecimus, ei, vel eis, tanquam ejus; vel eorum princeps & vasallus, sincera fide intendere & parere. In Cujus rei testimonium presentes litteras fieri & sigillo nostro fecimus roborari, Datum in Boutung, anno domini Millesimo, Trecentesimo, vicesimo Septimo, vj: Kalend. Marcij.

Num.

Num. XIV.

Kazimirus dei gracia Polonie Rex. Vniversis presentes litteras inspecturis Salutem & noticiam subscriptorum Salus & uita & perhennis tranquillitas benediccio pacis irradiata claris fulgoribus per orbis clarius refulget climata, dum Regnorum subditis & terrarum incolis providetur de commodis, & inter Principes desiderate gracie vnio ac indissolubilis karitatis federa graciosius amplectuntur. Cum itaque sicuti status precedencium temporum demonstrat, inter magnificos Principes Dominos Johannem Boemie Regem, & Karolum ipsius primogenitum Marchionem morauie Illustres fratres nostros karissimos, ac progenitores & predecessores eorum parte ex vna, nosque ac progenitores nostros parte ex altera non nulle afflicciones Sediciones & multiplices calamitates, cedesve personarum ac rerum hinc inde per tempora agitate noscantur, ac dampnabilius perpetrata, propter quod Regnorum & Terrarum nostrarum gubernacula utrobique grauia pertulere dispendia & iacturas innumeras cottidie habuerunt, Nos huiusmodi tot & tantis cupientes salutifere obuiare periculis quinymo eius finem imponere salutarem Affectantesque attentis affectibus, cum iam dictis dominis Rege & Marchione firmam ac perpetuam amicicie graciam, ac fraterne dilectionis vinculum irrefragabiliter colligare, in hoc votis eorum, ac nostris satisfacientes libenti animo recognoscimus, dicimus, & publice protestamur, Nos in magnis Principibus Dominis Ducibus Bolezlao Lignicensi & bregensi, Henrico Zaganensi & Crosnensi, Conrado Olisnicensi Johanne Stinauiensi Slezie Ducibus, nec non Bolkone Oppoliensi, Bolkone de falkinberch

 Alber-

Alberto de Strzielecz. Wladislao Thefinenfi ducibus Wladislaō Cozlenfi & Bitonienfi Principe Mazouie Domino in Plocz, Lefkoure Rathiborienfi *&* *Johanne Ofwiecimenfi* ducibus & vafallis eorum *cum ipforum Ducatibus & dominiis* Terris diftrictibus Jurisdictionibus, pertinentijs, metis appendiis & limitibus antiquis quibuscunque, necnon in Ciuitatibus Wratislauie & Glogouie cum diftrictibus, limitibus Affictibus & pertinencijs earum vniuerfis, *nullum ius proprietatem, vel dominium poffeffionem, ac Titulum habere & habuiffe competere, aut compeciiffe aliqualiter in eifdem*, promittentes ipfos Dominos Regem & Marchionem aut heredes coheredes & fucceffores eorum fuper prenominatis Ducibus & ducatibus eorum, feu etiam Ciuitatibus Wratislauie & Glogouie cum pertinencijs fuis per nos uel heredes & Succeffores noftros, aut alios quoscunque nullo unquam tempore impedire, moleftare uel impetere, nec duces aut ducatus ipfos & ipforum pertinencias nobis aut heredibus noftris vendicabimus aut eciam affumemus in ipforum Regis & Marchionis uel heredum eorum preiudicium vel grauamen, quinymo placet Nobis & optime favemus eis in eifdem, *renunciantes infuper & cedentes, pro nobis heredibus coheredibus & fucceffforibus noftris*, omni iuri, accioni, queftioni, proprietati & tytulo *in perpetuum*, fi que nobis aut heredibus & Succefforibus noftris competebant competerent *feu competere poffent quomodolibet in futurum*, promittentes eciam *fub fide preftiti iuramenti tactis facrofanctis ewangelijs* & nichilominus excommunicationis late fentencie contra huiufmodi noftram renunciacionem, ceffionem & promiffionem aliqua accione impeticione, Suggeftione, ftudio, ingenio iure facto atque verbo nequaquam venire. Non obftantibus aliquibus pactis, paccionibus Statutis informacionibus ordinacionibus, confuetudinibus, *prefcriptionibus* conuencionibus immunitatibus indulgenciis Privilegiis, uel litteris Apoftolicis Imperialibus aut aliis quibuscunque, fcriptis impetratis feu in pofterum impetrandis, nec non iuribus quibuscunque tam Juris Canonici Civilis aut eciam municipalis, fub quacunque forma verborum uel prolacione conceptis uel in pofterum concipiendis, eciam

fi talia

ſi talia forent, quibus de verbo ad verbum ſpecialem & expreſſam opporteret fieri quomodolibet mencionem, que omnia & ſingula & quolibet ſingulorum caſſa irrita vacua & inania eſſe & intelligi volumus nulliusque fore efficacie penitus aut momenti ipſis eciam ex certa noſtra ſciencia per omnia derogamus. In quorum omnium teſtimonium atque robur perpetuum preſentes ſcribi fecimus & noſtrorum Sigillorum munimine Roboravi. Datum Cracouie in Octaua Purificacionis Sancte Marie virginis, Anno Domini Milleſimo C. C. C. Triceſimo Nono.

Num. XV.

Nos Ludouicus dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Polonie etcetera, Notum facimus Universis quibus interest vel interesse poterit in futurum per presentes Quod per singularem interne caritatis ardorem, quo Serenissimum ac Inuictissimum principem & dominum, dominum Karolum quartum Romanorum Imperatorem semper Augustum & Bohemie Regem Illustrem, Serenissimam principem dominam Elyzabeth, Romanorum Imperatricem & Bohemie Reginam, sororem nostram, & Illustrem ac Magnificum principem dominum Wencezlaum Bohemie regem, prefati domini Imperatoris filium ac Illustres Principes, dominos Johannem & Jodoucum, eius primogenitum, Marchyones & dominos terre Morauie fratres nostros karissimos, ceterosque filios & Heredes ipsorum, pio fraternoque sinceritatis zelo, complectimur, ipsis animo deliberato, non per errorem, aut improuide, sed maturo principum ecclesiasticorum, & secularium, Comitum Baronum & nobilium nostrorum fidelium ad hoc accedente consilio, & ex certa nostra sciencia, pro nobis, ac serenissima principe domina Elyzabeth consorte nostra carissima Hungarie Polonie &c Regina, necnon Heredibus Heredum Heredibus & successoribus nostris Hungarie Polonie Dalmacie &c. Regibus, in perpetuum promisimus bona fide, dolo & fraude quibuslibet proculmotis, & sub eo *Juramento corporali*, quod nos & predicta domina consors nostra carissima regina Hungarie super lignum vivifice crucis & super sancta dei

ewan-

ewangelia in manus Reuerendi in christo patris, domini Johannis Patriarche Alexandrini Apostolice sedis legati prestitimus, quod tam nos, quam eadem domina Regina Heredes & successores nostri, *nunquam nos vel Heredes nostri & Heredum Heredes & successores aspirare debemus nec volumus ad uendicandum aut usurpandum nobis vel ipsis*, aut alicui ex nobis regnum Bohemie principatus, seu principes, aut Prelatos, ecclesiasticos siue seculares & signanter specifice & expresse, eiusdem regni & Corone Bohemie principes, *principatus & ducatus* videlicet Wratizlauie, Swindnicie Jaurensem Monstewbergensem, Legnicensem, Bregesem Olnicensem, Glogouie & Crussin, Sagom Opoliensem Falkenbergensem, Strelicensem, Teschinensem, Ratheborensem, & Opauie, Coslensem, Bytinnensem, *Wsuicicnsem*, Stinauie & Gorensem, necnon Marchyonatus Morauie, Lusacie, Budissinensem & Gorlicensem seu alios eorum quoscunque principatus, ducatus terras, Homines, dominia, Ciuitates Castra seu quaslibet pertinencias eorum communiter & diuisim in genere specie, sive in Bohemia Morauia, Slesia Polonia Saxonia Bauaria, Franconia seu alias ubicumque locorum consistant, vel ad vendicandum seu vsurpandum nobis quascumque, vel alicuius eorum metas, granicias gades, seu terminos, aut Jura libertates pertinencias consuetudines, uel obseruancias, que seu quas ad presens tenent, habent & possident seu auctore domino de Jure adipisci, habere, tenere, optinere vel possidere poterunt aut debebunt, quomodolibet in futurum, seu eciam quecumque alia ad ipsos quouismodo spectancia, vbicumque sita, que non sunt nominatim inclusa presentibus, eciam si talis ferent, de quibus hic fieri deberet vel posset mencio specialis, *Et in eum casum, si huiusmodi eorum princeps, principatus, Ducatus, duces* Comites, Barones, nobiles, milites & clientes, Ciues Ciuitates Opida Castra, aut uniuersitates terre seu Homines, *aut eorum aliquis vel aliqui, se voluntarie seu sponte nobis offerrent, offerre vellent, vel quouismodo deliberarent, subdere, subicere uel offerre: quod ex nunc prout extunc, & extunc prout exnunc, promittimus & spondemus pro nobis ac omnibus & singulis supradictis sub Juramento & fide*

fide prefatis, tales vel talem nullatenus aßumpmere, recipere seu aliquatenus acceptare, quibuscunque adinvencionibus inegenio vel colore quesitis, In cuius rei testimonium presentes nostre maiestatis, & eiusdem domine regine consortis nostre karissime Sigillis auctoritatis simplicibus appensione Jussimus conmuniri, Datum in Wysegrad in Festo sancte Trinitatis, Anno domini Millesimo Trecentesimo Septnagesimo Secundo.

NUM.

NUM. XVI.

Ex Diplomatario Manuscripto Poloniæ apud Sommersberg Tom. II. Scr. Rer. Sil. in Mantißa Diplomat. pag. 86.

Georgius Rex Bohemie Conventu personali cum Casimiro Glogoviæ instituto inter se fœdus ineunt, imprimis contra Turcarum Imperatorem promittit Rex Poloniæ, si Rex Bohemiæ a Turca bello infestetur, se in persona sua ei opem laturum; id ipsum Rex Bohemiæ facturus est, contra alios preterea Hostes omnes, tam Seculares quam Spirituales; Summo Pontifice excepto, mutuum sibi spondent auxilium, damna mutua arceantur. De injuriis Jure transigatur, moneta legitima cadatur, Causa Henrici Ducis Glogoviensis & Crosnensis a mutuiis Commissariis oratione Oppidorum & Villarum, quæ Rex Poloniæ possidet, decidatur in oppido Babimost. De Castris *Osswiecimensi* Wosekensi, *Zatorensi* Beerwaldensi, Zywicensi convenit, au Rex Poloniæ *possideat ad Vitam;* Dotem Helisabethæ Reginæ debitam. Rex Poloniæ vivente Rege Bohemiæ non repetat. Glogoviæ feria V. Ascens. Domini 1462.

NUM XVII.

Ex Diplomatario Manuscripto Poloniæ apud Sommersberg Tom. II. Scr. Rer. Sil. in Mantissa Diplomat. pag. 86.

Christophorus de Schidlowitz, Palatinus Cracoviensis, Regni Cancellarius, Sigismundi Regis apud Ferdinandum Bohemiae Regem Orator testatur, se eidem Regi exhibuisse Fœdus inter Casimi-

rum

rum Poloniae & Georgium Bohemiae Reges initum, cujus primum Articulum de Societate Belli contra Turcam Ferdinandus Rex ad ordines Regni sui relaturum se promittit; pariter de Societate contra hostes, ut Carolus Imperator exciperetur, voluit; ceteri articuli de iniuriis non inferendis, de puniendis Transgressoribus & maledicis; de Securitate Viarum, de Moneta, de Commissariis sive Judicibus qui lites & controversias dirimant, in finibus utriusque Silesiae & utriusque Poloniae, & Conventus hac de causa faciant, dandis, secundum praescriptum ejusdem Fœderis conclusum est. Quod si Rex alter ac altero quidpiam praetenderet, Judicem vel Judices de consensu legent. Adjunctum est, praeterea ut iidem Reges & Johannes Comes Scepusiensis Woywoda Transylvanus, Olomucium Oratores suos ad tractandum de Pace Nuncios mittant. Pragae feria IV. post Dominicam Oculi A. D. 1527.

